

MOTINOS MEILĖ – BEGALINĖ

Stefanija Stasiene

Pavasaris – naujos gyvybės reiškėjas. Gamta prisikelia iš ilgo žiemos miego su naujos gyvybės daigais, nauja žaluma ir spalvingais žiedais. Tokiu, žiedais pasipuošusiu atgimimu ryškiausiai alsuoja gegužės mėnuo, stipriausiai veikiantis žmogaus nuotaiką. Todėl nenuostabu, kad tiek daug kūrybinių jėgų ir įkvėpimo šis mėnuo suteikia menininkams, kurie savo gražiausias mintis ir poezijos posmus skiria gyvybės ir begalinės meilės nešėjai – motinai. Nuo seniausių laikų visų tautų religijose motina buvo išskirtinai gerbiama. Žinome, kad ir senovės lietuvių mitologijoje motina buvo apsupta didele pagarba. Žemynos garbinimas buvo siejamas su gyvybės pradininkės įvaizdžiu. Mūsų kalboje žodis "motina" išplėstas įvairiomis malonybinėmis priesagomis: motinėlė, motinytė, motušėlė ir t.t.

Motinos dienos pasaulis paskyrė šio gražiausio metų mėnesio vieną sekmadienį. Jos metu pagerbiame motiną ir kaip dievišką, ir kaip žmogišką vertybę. Joje telpa visa šeima, jos rūpesčiai, vargai ir džiaugsmas. Ji – herojė, kankinė ir savo vaikams neišsenkanti meilės versmė. Tad minėdami Motinos dieną, susikaupkime ir išgilinkime į tas mintis, kuriomis mūsų tautos kūrėjai yra išreiškę savo motinų meilę ir pasiaukojimą.

Rašytojas Vincas Mykolas Putinas pastebi, kad ten, kur saulė, ten ir šėšėliai, kur tik meilė, ten ir skausmai. Motinos dienos proga tektų prisiminti, kaip meilė ir skausmai pynėsi širdyse motinų, kurios išugdė didžiū-

sius Lietuvos žmones.

Himno autorius ir tautos atgimimo žadintojas Vincas Kudirka apie savo motiną taip atsiliepia:

"Mano motina davė man, ką apskritai motina lietuvi gali duoti savo vaikams, dar gi daugiau, nes pati daugiau turėjo. Labai gražiai dainavo, labai puikiai margino margučius. Labai dailiai sekė pasakas ir prie tų dailių dalykų mane pritraukė. Jeigu aš šandien muzikantas, pataikau šį ar tą nupiešti ir dar eiliadirbis, tai – motinos kaltė".

Kitas garsus mūsų tautos žadintojas Dr. Jonas Basanavičius aprašo savo motinos pasiaukojimą:

"Kaimo "gydytojas" nutarė, kad jo gyvastį gali išgelbėti tik ypatingi vaistai: spirite mirkyta juodoji gyvatė. Bet kas rizikuos savo gyvybę ir pagaus tokią gyvatę? Tam žygiui pasisiūlė motina. Motina išėjo ieškoti gyvatės. Namiešiai nesulaukę, ėjo jos ieškoti ir pamatė ją, vos beinančią, nes gyvatė buvo jai įkandusi į koją. Jausdama mirtiną pavojų ir baisių skausmų kankinama, prašė nukirsti jai koją. Subėgo žmonės, atvežė gydytoją ir motiną šiaip taip išgelbėjo. Lengvai mes galim suprasti, kad tokia karšta motinos širdis galėjo man įkvėpti taip galingą tėvų žemės meilę".

Kai didysis mūsų istorikas Simanas Daukantas mokėsi Žemaičių Kalvarijoje, pasklido gandas, kad mieste visi moksleiviai susirgo cholera. Daukanto motina labai sielojosi dėl savo sūnaus ir norėjo jį aplankyti. Bet tėvas buvo supykęs ant sūnaus, kad

šis nėjo į kunigus ir atsisakė nuvežti motiną į Kalvariją. Tačiau motinos širdis negalėjo išverti ir ji paslapčia išsirengė pėsčia pas sūnų. Kelyje nepaprastai išvargę, o jos kojos buvo kruvinai pragaužtos. Sūnų surado ir ašarodama kalbėjo: "Šimtą varstų ėjau, kad tik tave, sūneli, pamatyčiau, maniau kad jau miręs..." Šitoks lietuvių motinos ryžtas ir kantrumas visus stebino.

Vaižgantas aprašo savo motiną – Lietuvos žemės mylėtoją. Ji meldavosi taip karštai, kaip karštai šeiminkavo ir namus valdė. Vakais, dėkodama Apvaizdai už visą gerį, per dieną patirtą, puldavo žemėn kryžium, ją kaip gyvą apkabindama, ją karštai bučiuodama ir žemei sakydama: "Juoda žemė, Šventa žemė, aš tave nužemintai bučiuoju; tu mane nešioji, tu mane peni, tu mane linksmi..." Tai būdavo kiekvienos vakarinės maldos pradžia.

Poetė M. Aukštaitė itin jautriai apibūdina motinos pamokymų grožį:

"Mama, kai tu rovei linus, o aš, ne aukštesnė už ramunę, stovėjau šalia tavęs, aš nemaniau, kad mano gyvenimas išaugs linu kantriu, ašarų jūra uždara, ilgu sopulio siūlu verpiamu. Matušėlė, kai tu audei staklėse, o aš tryniau šeivas tavo šaudyklei, tu man pasakei, kad žmogus yra audėjas Dievo drobių nemarių gražiausių. Kai mes sodinom lelijas darželyje, tu man kalbėjai, kad kiekviena mergelė yra Marijos lelija. Kiekviena darželio gėlė palenkusi, tu man rodei spalvas ir lapelius, Viešpaties darbų dažais besi-

V. Kudirka: "Mano motina davė man, ką apskritai motina lietuvi gali duoti savo vaikams, dargi daugiau, nes pati daugiau turėjo".
Dalia Puškorienės nuotr.

grožėdama. Mama, aš esu tęsinys tavo meilingo įžvelgimo, įsisiurbęs visa jėga ir ilgesiu į Dievo kūrybinių meilę ir grožį. Tai vis tavo, mama, dovanos ir vaisiai. Tavieji žiedai."

Rašytoja Marija Pečkauskaitė aprašo ypatingą motinos jautrumą gamtos grožiui:

"Žinai, Irute, tas meilus kvapas – tai rožių kalba. Ir ta savo kalba pasakoja jos apie tokias grožybes, kokių niekad nėra mačiusios žmonių akys, apie tokius balsus, kokių niekada nėra girdėjusios žmonių ausys ir apie tokią laimę, kokios niekad nėra patyrusios žmonių širdys."

Rašytojas ir poetas Petras Vaičiūnas mato motiną, nuolat spindinčią kaip žvaigždę:

*O mylima motina,
laimė širdin atsigręžus,
Kaip žvaigždės vis spindi,
tai tu amžinai ta pati.
Tik tavo palaima
gyvenimo vieškeliai gražūs,
Tik tavo mums meilė,
kaip jūra, gili ir plati."*

Kun. St. Yla šiai įstabiliai šventei – Motinos dienai – paskyrė šias eilutes:

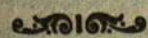
Dieve, tu davei jėgą, pranešančią ginklo ir prievartos galią. Tu padarei ją galingesnę už žemės galinguosius.

"Kristau, jei iš tavęs mes turime daug mokytis, tai ypač meilės savajai motinai. Jei per tave galime ko nors prašyti, tai pirmiausia paguodos savo motinai. Stiprink ją kenčiančią, guosk ją verkiančią, išklausyk jos prašančios, vadovauk jai kovojančiai. Leisk, pagaliau, Viešpatie, prisiminti visas motinas, kurios krito, kaip kariai gindamos teises į savo vaikų širdis."

Taip kiekvienais metais, pavasariui sužydėjus, Motinos Diena mums teprimena mūsų motinas, jų begalinę meilę ir pasiaukojimą. Skirkime joms tinkamą pagarbą, įvertinkime jų auką ir teikime joms visokeriopą pagalbą, kad jų veidų niekad nevilgytų ašaros.

Motinos Dienai skirtus savo apmąstymus norėčiau baigti šia trumpa legenda:

Kartą Kūrėjas išleidęs angelą į žemę, liepė jam surasti, kokių baisiausių dalykų žmonės žemėje prasimanė. Angelas daug baisybių pamatęs, bet baisiausios jam atrodė motinos ašaros dėl neklaudžados, nedoro vaiko. Ir Kūrėjas patvirtinęs, kad vargas tiems, kurie jas išspaudžia...

MOTINOS DIENA:

Lietuvoje – pirmasis, Amerikoje – antrasis gegužės sekmadienis

TAUTINIO ATGIMIMO AŽUOLYNE – DR. LEONO KRIAUCELIŪNO VARDINIS AŽUOLAS

Prie ką tik pasodinto, dr. Leonui Kriaučeliūnui skirtą vardinio ažuolo (iš kairės): Kovo 11-osios Akto signataras, dr. Leonas Milčius, prof. Mečislovas Treinys, prof. Vidmantas Bižokas, direktorius Saulius Laurusevičius, meras Algirdas Bagušinskas ir dr. Jonas Mačys. (Žr. 4-5 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **SEIMO RINKIMŲ DATOS.** Prezidento Valdo Adamkaus dekretas skelbia, kad Seimo rinkimų pirmasis ratas turi būti surengtas spalio 8 d. – dviem savaitėmis anksčiau nei prieš ketverius metus. Prezidento atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė "Lietuvos rytui" pareiškė, jog V. Adamkus paskyrė rinkimus labai anksti, nes pageidauja, kad rinkimų kampanija truktų kuo trumpiau, o per Kalėdas nereiktų galvoti apie naujos Vyriausybės formavimą. Šalies vadovas išsiuntė raštą Vyriausiajai rinkimų komisijai, kurios prašo surengti antrąjį Seimo rinkimų ratą po dviejų savaičių – spalio 22 d. Tokiu atveju galutiniai rinkimų rezultatai galėtų būti patvirtinti iki spalio 29-osios. Naujasis Seimas į pirmąjį posėdį susirinktų lapkričio pradžioje, o Vyriausybė galėtų būti suformuota ir pradėtų dirbti dar iki gruodžio pradžios.

• **KAIRIEJI VIENIJASI.** Buvęs prezidentas Algirdas Brazauskas ir Naujosios demokratijos partijos bei Naujosios sąjungos vadovai aptarė bendradarbiavimą, ruošiantis Seimo rinkimams. A. Brazauskas priėmė K. Prunskienę ir NS pirmininką Artūrą Paulauską savo fondo patalpose. Kiek anksčiau A. Brazauskas išreiškė savo paramą LDDP ir socialdemokratų koalicijai. "Jis patvirtino galimybę remti platesnį politinių jėgų junginį", – sakė K. Prunskienė. Ji teigė, jog "nesiryžtų sakyti, kad A. Brazauskas pretenduoja į naują politinį vaidmenį, tačiau akivaizdu, kad jis ketina panaudoti savo autoritetą".

• **CENTRISTAI IR "NAUJOJI SĄJUNGA".** Pasak "Respublikos" žurnalisto, Lietuvoje baigia susiformuoti trys stambios politinės koalicijos, kurios gali tapti pagrindinėmis konkurentėmis Seimo rinkimuose. Lietuvos centro sąjunga baigia derybas su A. Paulausko vadovaujama Naująja sąjunga dėl strateginės partnerystės Seimo rinkimuose. "Mes turime strateginį partnerį – Naująją sąjungą, tačiau koalicija prieš rinkimus nebus sudaroma", – sakė LCS pirmininkas R. Ozolas. LDDP ir LSDP koalicija gali tapti antra pagal įtaką po Naujosios sąjungos ir centristų koalicijos.

• **PELNAS AR SVEIKATA?** Bet kuri veikla, skatinanti pavojaus žmogaus sveikatai reiškinius, siekiant iš to pasipelnyti, turėtų būti laikoma ne tik neetiška, nekonstitucine, bet ir nusikalstama, – teigia Sveikatos tarybos pirmininkas prof. Vilius Grabauskas. Būtent tokia veikla prof. V. Grabauskas vadina tabako reklamą ir tolesnį jos draudimo atidėliojimą. Tabako kontrolės įstatymas Seime buvo priimtas 1995 metų gruodžio 21 dieną, tačiau jame numatytas reklamos uždraudimas atidėliojamas jau ketveri metai. Per tą laiką nuo rūkymo sukeltų ligų mirė apie 30 tūkst. Lietuvos gyventojų. Atėityje mirčių bus dar daugiau, nes žmonės vis labiau užvaldo šis įprotis. Rūkančių moterų skaičius 20 – 29 metų amžiaus grupėje per ketverius metus išaugo penkis kartus.

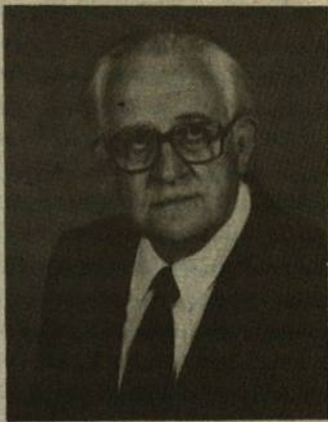
• **PARALYZIUS.** Du mėnesius atlyginimų negaunantys Rokiškio rajono pedagogai ir Savivaldybei pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojai ruošiasi dviejų valandų išpėjamajam streikui. Jei padėtis nepagerės, po savaitės bus pradėtas neterminuotas streikas. Rokiškio rajono švietimo darbuotojų profesų sąjungų pirmininkų tarybos vadovo pavaduotoja T. Gailiūnienė sakė, kad Rokiškio pedagogams tik balandžio 28 d. baigta išmokėti vasario mėnesio atlyginimus. Iki balandžio 1 d. Rokiškio savivaldybė negavo 2 mln. litų planuotų pajamų. Ją slepia dideli išsiskolinimai. Rajono seniūnijų ir mokyklų sąskaitos areštuotos, jų veikla paralyžuota.

• **GAISRAS.** Vilniaus ugniagesiai gelbėtojai buvo iškviesti į Vidaus reikalų ministeriją. Per dvi minutes atskubėję ugniagesiai aptiko degantį Vidaus reikalų ministerijos Informatikos ir ryšių departamento pastatą rūšį. Šis pastatas yra ministerijos kieme. Gaisro plitimą pavyko sustabdyti maždaug per pusvalandį. Jo priežastys dar nenustatytos.

• **ITAKINGA VAGILĖ.** Mokesčių policijos pareigūnai nustatė, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Tauragės rajono skyriuje buvo grobstomi pensijoms ir pašalpomams skirti pinigai. Šio skyriaus vedėjos A. Aukštakalnienės vyras – Tauragės rajono apylinkės prokuroras.

• **BANKROTAS?** "Lietuvos aidas" akcininkų susirinkime pranešta, kad bendrovė – nemoki, o išsiskolinimai gerokai viršija kapitalą. Tačiau jos direktoriui Algimantui Patamsiui pasiūlius skelbti "Lietuvos aidą" bankrotą, kontrolinio akcijų paketo savininkas Algirdas Pilvelis pagrasino direktorių paduoti į teismą. "Lietuvos aidas" turtas sudaro apie 3 mln. litų, o išsiskolinimai viršija 6 mln. Bendrovės pastatas įkeistas, o vien į biudžetą nesumokėtų mokesčių suma siekia 2,5 mln. litų. A. Pilvelis sakė, kad nupirko Sauliui Šalteniui priklausiusias 40 proc. akcijų ir dabar turi beveik 80 proc. akcijų. Apie 8 proc. akcijų priklauso JAV lietuviui Albinui Markevičiui, likusios – konservatoriams ir kt. (*Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras*)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Balandžio 30-oji Vietnamme buvo valstybinė šventė. Vyriausybė ir kariškiai paminėjo 25 metų sukaktį nuo 1975 m. balandžio 30 d., kada Šiaurės Vietnamo kariuomenė įsiveržė į Pietų Vietnamo sostinę Saigoną. Netrukus šis miestas buvo pavadintas *Ho Chi Minh* vardu. JAV ambasadoje įsiveržimo metu buvo prisiglaudę tūkstančiai žmonių, bandžiusių pabėgti iš miesto. Malūnsparniai gabenojus į netoliese esančius JAV karo laivus. Daug jų nesusėję išbėgti. Vietnamo spauda pavadino balandžio 30-ąją Vietnamo išsilaisvinimo dieną. Pranešėjai ir žurnalistai džiūgavo, kad tą dieną buvo baigtas vadinamas "amerikiečių karas". Kiti panašūs Vietnamo karai vadinami "kiniečių karais" arba "prancūzų kovomis".

Buvęs Šiaurės Vietnamo kariuomenės vadas generolas *Vo Nguyen Giap* priminė klausytojams, kad Saigono užėmimas buvo labai svarbus laimėjimas. Amerika užbaigė karo veiksmus. "Vietnamiečiai laimėjo 100 metų užtrukusias kovas prieš Vakarų kolonizatorius", – sakė generolas, jau atšventęs savo 87-ąjį gimtadienį.

Vietnamo vyriausybė, rengdama šią šventę, pabrėžė, kad ji yra svarbi dar ir tuo, kad prieš 25 metus įvyko Vietnamo susivienijimas iš buvusių dviejų valstybių. Tauta buvo sujungta į vieną valstybę, turinčią apie 77 milijonus gyventojų. Tiesa, kai kuriuos piliečius teko "perauklėti", pakeisti jų "klaidingą" galvojimą. Šventės proga valdžia paskelbė specialią amnestiją ir paleido iš kalėjimų 12,205 asmenis, dabar

SUKAKTIS, KELIANTI NE TIK ŠVENTIŠKAS MINTIS

"dėkingus partijai ir vyriausybei" už jų "perauklėjimą". Kai kurie buvę kaliniai žygiavo parade kartu su kareiviais ir buvusiais partizanais, dar nepakeitę kalėjimuose gautų dryžuotų drabužių.

Pagrindinis šventės paradas įvyko buvusiam Saigone. Džiaugsmo eisenoje dalyvavo daugybė kareivių ir medaliais pasipuošusių Viet Kongo partizanų. Miesto savivaldybė išleido daug pinigų, dažydamą pastatus, kabinėdama vainikus ir šventiškus spalvotus balionus. Karo užbaigimo jubiliejus paskatino gyventojus aplankyti ir papuošti aplink miestą įsteigtas karo laikų kapines. Ant daugumos mažų paminklėlių nėra pavardžių. Palaidotieji vadinami "nežinomis kankiniais".

JAV ambasadorius *Douglas Peterson*, pats buvęs Vietnamo karo belaisvis, buvo sugrįžęs į Vašingtoną. Kiti diplomatai irgi laikėsi atokiai. Šventėje dalyvavo nemažai užsienio žurnalistų, televizijos ir laikraščių atstovų. Miestas parūpino jiems specialias būstines su visais moderniais įrengimais. Žurnalistai pastebėjo, kad Vietnamo jaunimas gana šaltai sutiko šį jubiliejų: jauni žmonės žiūri į šį istorinį įvykį, lyg į žilą praeitį. Tačiau vakare miesto klubai ir barai buvo pilni besilinksminančių vietnamiečių.

Nors Vietnamo valdžia pasisako už laisvą rinką ir plačias ekonomines reformas, komunistų partijos žilagalviai dar bando išlaikyti savo rankose ir centrinį planavimą. Miestuose jau veikia nemažai užsienio kapitalo įmonių, tačiau dar tebėra ir valdžios prižiūrimų įmonių likučiai, kurie apsunkina ekonomikos kilimą. Stebėtojai tvirtina, kad dar neseniai Vietnamas importuodavo net ryžius, tačiau dabar juos jau eksportuoja.

Vietnamo išsivadavimo karai pareikalavo daug aukų.

Sakoma, kad žuvusių skaičius siekia apie 3 milijonus. Daug vietnamiečių žuvo kovose su Kinija, kurios okupacinis režimas engė Vietnamą apie 1,000 metų. Prie aukų skaičiaus padidėjimo prisidėjo ir Vietnamo kariuomenės įsiveržimas į Kambodžą. Daug vietnamiečių karų metu dingo be žinios. Dar ir šiomis dienomis ryžių laukuose ar šiauriniuose kalvotuose miškuose randami vyrų lavonai be jokių atpažinimo ženklų. Vien tik *Kvang Tri* provincijoje yra 150 nežinomų kareivių kapų. Juose stovi paminklėliai ant kurių užrašyta "nežinomas kankinys".

Amerikietis senatorius *John McCain*, pats buvęs vietnamiečių karo belaisvis, šios sukakties proga jau aštuntą sykį apsilankė buvusiam priešo krašte. Jis pasakė atvykęs "mažinti nuomonių skirtumus ir padėti sugyti senoms žaizdoms". Tačiau Vietnamo valdžioje dar yra tokių tipų, kurie nenori stiprinti ryšius. Jis mano, kad karą laimėjo "ne ta pusė", kuriai reikėjo laimėti. "Dabartinė valdžia nenori plėsti prekybos ir pagerinti savo piliečių pragyvenimo lygio", – kalbėjo žurnalistams senatorius. Į tuos žodžius netrukus atsiliepė Vietnamo Užsienio reikalų ministerijos atstovas, pasakęs, kad amerikietis neturi moralinės teisės priekaištauti, nes jis yra atstovas tos šalies, "kuri mums atnešė bombas ir mirtį. O dabar jie dar vaidina kankinius ir nukentėjusius".

Senatorius *McCain* pabrėžė, kad milijonai vietnamiečių išbėgo iš savo tėvynės mažais laiveliais, gelbėdamiesi nuo kankinimų ir korupcijos. Į tai Vietnamo ministerija vėl atsiliepė teigdama, kad senatorius esą pakeitė savo pareiškimų toną, nes jis, girdi, pirmą sykį aplankęs Vietnamą 1994 metais, viešai dėkojo Vietnamo vyriausybei už jo gydymą ir už žmonišką elgesį su juo, kol jis buvo karo belaisvis.

Keliais sakiniiais

• Jordanijos karalius Abdula aplankė Izraelį ir pasakė, kad Sirija greit pradės su Izraeliu taikos derybas. Libano premjeras *Salim Hoss* paskelbė, kad jo šalis leis įvesti Jungtinių Tautų taikos priežiūros pajėgų kareivius, kurie saugos sieną su Izraeliu. Pastarasis yra paskelbęs, jog pasitrauks iš Libano žemėje įsteigtos "saugumo zonos".

• Švedijos Nobelio fondas paskelbė, jog šiemet Nobelio premijos bus padidintos nuo 960,000 iki vieno milijono dolerių.

Dar neaišku, kur dings toje zonoje laikomi libaniečiai kareiviai, kurių daugumą sudaro Libano krikščionys.

• Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisija 22 balsais prieš 18 atmetė pasiūly-

mą įspėti Kiniją dėl žmogaus teisių laužymo. Dar dvylika valstybių nuo balsavimo susilaikė. Kinijos ambasadorius prašė atmesti šį įspėjimą, nes jis "sugalvotas vien Amerikos antikinietiškai nusiteikusių jėgų".

• Patys rusai dar nežino, ko galima tikėtis iš naujojo prezidento Vladimiro Putino. (Nukelta į 3 p.)

Redaktoriaus skiltis

Skausmo kryžkelė

Pripažinimų, kad suirutė ir nusikalstamumas Lietuvoje pasiekė labai pavojingą ribą, metiniame prezidento pareiškime - gana daug. Prezidentas pasisako negalįs ramiai širdimi skaityti ūkininko dukters iš Linkaičių mokyklinio rašinio: "Labai norėčiau, kad mūsų tėvelių niekas neapgau-dinėtų. Ar jūs žinot, kaip pavargsta mano mama ir tėtis, kiekvieną rytą tempdami į pieninę pilnus bidonus pieno? Vargstame veltui, nes pinigų niekas už tai nemoka. Jau nemenką pieno upę išplukdėme už dyką."

Ūkininko duktė rašė prezidentui ne todėl, kad jos skundas būtų perskaitytas Seime. Po daugybės nesėkmingų bandymų įveikti **neteisybę**, žmonės griebiasi paskutinės vilties: gal padės prezidentas? Jeigu ir tada padėtis nesitaiso, jie sako, kad Lietuvoje teisybės nebėra.

Metiniame pareiškime šiek tiek bandoma aiškintis, kodėl taip atsitiko:

"kraštą valdžiusios ir valdančios politinės jėgos iki šiol labiau **protegavo** stambųjį kapitalą ir daug mažiau dėmesio skyrė smulkiąjam ir vidutiniam verslui";

"nežabojama korupcija tampa nacionalinio saugumo problema. Tai rimta valstybės liga. Dėl jos prarandamos didelės biudžeto lėšos, pakertamas piliečių pasitikėjimas valstybe".

Tačiau pats skaudžiausias pripažinimas, tiesa, užrašytas forma, kuri daugiausia naudojama moksliniuose seminaruose, yra šis:

"Tyrimai rodo, kad tik Rusijoje ir Ukrainoje iš viso pokomunistinių šalių regiono ešama dar didesnių skirtumų tarp turtingųjų ir vargšų, nei Lietuvoje. Tai skaudus **sąmoningai neprojektuojamas**, bet galingųjų lobizmo įtakojamas krašto raidos padariniai."

Pranešime nenurodyta, kas tokius tyrimus atliko ir kada su jais supažindino Lietuvos vadovus. Bet jeigu tokios išvados jau pripažįsta-

mos kaip neginčijamas faktas, tai belieka paklausti, kur buvo Lietuvą valdžiusieji ir valdantieji iki šiol. Kas tokie yra jie patys, jeigu kraštą prie tokios būklės privedė? Jeigu **valdžiusieji ir valdantieji** "protegavo stambųjį kapitalą", tai ką jis šiandien valdo? Kapitalas yra ūkio varomoji jėga. Kieno rankose jis yra, jei ūkis merdi, kokiam tikslui jis naudojamas? Gal tikslui, kuris priešingas kapitalo prigimčiai - ūkio žlugdymui? Ir iš viso, jeigu ūkis nesivysto, tai iš kur galėjo atsirasti tas stambusis kapitalas?

Drastiška socialinė nelygybė ir bedarbiystė yra pačios baisiausios kraštą apėmusios suirutės pasekmės. Ką tik paskelbti oficialūs duomenys rodo, kad gegužės 1 d. darbo neturėjo 11,2 proc. darbingų asmenų. Lyginant su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, nedarbo lygis išaugo 3,1 proc. Pasvalio rajone darbo neturi 20,1 proc., Druskininkuose - 19,9, Akmenės rajone - 19,7, Šiauliuose - 16,1, Panevėžyje - 14,5 proc. Kai kur be darbo - kas 5-6 žmogus! Tokio nuosmūgio nebeįmanoma pateisinti jokiomis "perinamojo laikotarpio" aplinkybėmis. Jis pažymėtas **ypatingai sunkių nusikaltimų** Lietuvai žyme. Nesvarbu, ar gobšuoelis to siekė **sąmoningai** ar ne, bet jis pakenkė Lietuvos nepriklausomybei ir turi atsakyti ne tiek kaip kriminalinis nusikaltėlis, bet kaip valstybės griovėjas.

Tačiau metiniame pranešime pateikti pasiūlymai labai primena ... geradūšio virėjo pamokymus katinui, ryjantiam nukniauktą viščiuką. Yra teiginių, neturinčių nieko bendro su tikrove. Pavyzdžiui: "Kiek jaunimo palikome be išsilavinimo ir profesijos, sulėtinę numatytus švietimo reformas darbus?" Jaunimas be išsilavinimo ir profesijos liko ne dėl "reformos", o dėl tų pačių priežasčių - ūkio nuosmūgio ir mokslo vaidmens niekinimo. Be pinigų ir reformos nepadarysi.

Juozas Žygas

Lietuvos prezidento metinį pranešimą perskaičiau su dideliu dėmesiu. Malonu, kad prezidentas paskaito ir žmonių laiškus. Ir ne tik paskaito, bet ir savo kalboje mini. Šis faktas reiškia, kad prezidentas kreipia dėmesį ir į žmonių nuomonę. Tai jau yra pažanga, nes kiti krašto vadovai į nepatenkintųjų balsus jokio dėmesio nekreipia. Atseit, čia tik pašalinių, kažkieno sukurstytų asmenų veikla. Bet jie pamiršta, kad ir tų "pašalinių" balsai per rinkimus turi vienodą svorį.

"Skaitydamas Lietuvos piliečių laiškus, pastebiu juose vis daugiau netikrumo ir nusivylimo."

"mes grįžtame į balanso gadyne";

"tikėjimės gerų permainų, bet gyvenimas smarkiai pablogėjo ir eina dar blogyn";

"anksčiau neturėjome laisvės, bet buvo duonos; dabartinė laisvė naudojasi tik valdininkais."

"Tai autentiškos Lietuvos žmonių mintys. Praėję -1999-ieji metai mums buvo sunkūs. Per šiuos metus kaip niekad išryškėjo ir nepriklausomybės dešimtmečio laimėjimai ir sudėtingos mūsų visuomenės bei valstybės problemos. Lietuvos ūkis, kad ir patyręs didelių nuostolių, iš-

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

Vienoje kalboje jis žada piliečiams asmeninę laisvę ir politines teises, tačiau kitoje to paties sakinio dalyje pabrėžia būtinybę gerbti įstatymus ir jų laikytis. Prezidentas yra pareiškęs: "Kuo stipresnė valstybė, tuo laisvesnis pilietis."

Viena Maskvos *Carnegie* įstaigos darbuotoja *Lilija Ševcova* sakė, jog naujasis prezidentas Rusijos ekonomikai yra pasirinkęs Korėjos modelį, tik dar neapsisprendė kuriuo - Šiaurės ar Pietų - Korėjos pavyzdžiu sekti. (Atrodo, kad tai naujas, itin taiklus politinis anekdotas - red. pastaba)

• JAV Kongreso biudžeto įstaiga apskaičiavo, kad gynybinės priešraketinės sistemos įrengimas kainuotų apie 60 milijardų dolerių.

• Vis labiau ryškėja Rusijos civilinės aviacijos atsilikimo ženklai. Valstybinė "Aeroflot" agentūra buvo suskal-

laikė Rusijos krizės egzaminą. Deja, šio egzamino neišlaikė mes, šalies valdžia".

Gera, kad yra pripažįstama. Tačiau, jeigu egzaminai neišlaikyti, tai negalima penketuko skirti ir dar kažkokias premijas dalinti. Išvis, kuomet biudžetas yra nesubalansuojamas, t.y. išlaidos viršija pajamas, darosi nebeaišku, iš kokių šaltinių tos premijos skiriamos?

Tiesiog yra didelis nesusipratimas, kad tuo metu, kai didžioji dalis žmonių raginami diržus susiveržti, o tramsams ("valdininkams") vis dar mokami kažkokie "priedai". Jeigu ir toliau bus eina ma panašiu keliu, tai gali žmonių kantrybė išsekti. Tuo gali pasinaudoti atsiradę "nuskriaustųjų vadai", prieš kuriuos visi iki šiol buvę agitotojai ir protestuotojai tebus tik nekalti avinėliai. Reikėtų matyti ir suprasti, kad toks nesiskaitymas su tautos dauguma yra žaidimas su ugnimi, kuris tik Maskvos imperialistams tegali pasitarnauti. Nesuprantu, kaip valdantieji gali ramiai miegoti!

O gal reikėtų iš Seimo narių ir biurokratų bent trejuti mėnesių paimti visus automobilius? Kodėl? Atrodo, kad jie laikraščių neskaito ir žinių nesiklauso. Gal tuomet, kai pradės pėsčiomis vaikščioti arba troleibusais važinėti, išgirs žmonių kalbas ir geriau žinos, kur kraštas vedamas. Jeigu ir toliau taip vyks, tai Lietuva taps Europai žmo-

nių organų banku!

Atrodo, kad valdantieji per daug tiki prokurorų kalbomis. Kaip galima tikėti tais, kurie "laimingai" neatpažino ir palaidojo a. a. kun. R. Mikutavičių? Tais, kurie nesurado, kur dingo šimtai milijonų iš nustumtų bankų? Jie nesurado ir tų šimtų milijonų, pavogtų iš "Mažiečių naftos", apie kuriuos daug kas kalbėjo. Bet tiek prokurorai, tiek ir Valstybės kontrolė nieko surasti negalėjo! Tad visai nenuostabu, kad jie negali išaiškinti prekybos moterimis ir vaikais. Jų žodžiais tariant, tėra tik kalbos ir gandai, bet "nėra įrodymų". Kol prokuratūra turės ryšius su nusikaltėlių pasauliu, tai įrodymų niekuomet nebus!

Dabar jau rašoma, kad Lietuvos žmonės pardavinėja savo vidaus organus užsienio agentams. Paskutiniu metu moterys iš skurdo pardavinėja užsienietėms (bevaikėms moterims) savo kiaušides. Ar tai toks yra Lietuvos kelias į Europos Sąjungą? O gal tokia Lietuva bus jiems labiau priimtina, nes tai bus gyvas vidaus organų bankas turtin-giems vakariečiams!

Nors prezidentas dalį blogybių iškėlė, bet apie mano minėtas dar nutylėjo. Bet jeigu apie jas nerašysime ir nekalbėsime, tai jos savaime nepranyks! Geriau patiems apie tai kalbėti nelaukiant, kol tokių pranešimų bus pilna Maskvos spauda!

juos laikyti ramiai ir nesiimti smurto, nes kai kurie Irano dvasiškiai tik ir ieško progos dar labiau suvaržyti laisves. Balandžio 29 d. į gatves išėjo jauni reformų šalininkai, supykę dėl nepagrįsto spaudos varžymo, tačiau jie klausė prezidento patarimo ir riaušių vengė. Bijoma, kad islamo dvasininkų kišimasis į neseniai išrinkto parlamento reikalus gali sukelti neramumus ir smurtą miestų, o ypač sostinės - Teherano - gatvėse.

• Britanijos spauda, komentuodama svetimšalių bėgimą į britų salas ir reikalavimą politinio prieglobsčio, rašo, kad tai padaro Britaniją panašią į Austriją, kurioje į valdžią pateko radikali Laisvės partija, sukėlus Europos Sąjungoje daug politinio triukšmo. Dabar pastebėta, kad demokratiški britai irgi bijo svetimšalių. Jie ypač ne-linkę priimti čigonų.

• Irano revoliucijos religiniai vadai vėl paskelbė naują karą žiniasklaidai. Uždaryta 16 laikraščių ir žurnalų, nes jie, atseit, spausdinę rašinius, nukreiptus prieš revoliucijos vadovus. Reformas pradėjęs Irano prezidentas kreipėsi į laisvesnio gyvenimo pasiilgusius gyventojus, o ypač studentus, prašydamas

TAUTINIO ATGIMIMO AŽUOLYNE – DR. LEONO KRIAUCĖLIŪNO VARDINIS AŽUOLAS

Jau tradicine tapusi Kovo 11-osios Akto signatarų rengiama ažuolų sodinimo diena Lietuvos Tautinio atgimimo ažuolyne šiemet buvo tikrai saulėta ir šilta. Į dr. Jono Basanavičiaus tėviškę Ožkabaluose (Vilkaviškio rajone), gausiai suvažiavusiems signatarams, vilkaviškiečiams ir aplinkinių kaimų gyventojams ji tapo iš tiesų gražia ir prasminga švente. Visi – dideli ir maži, žinomi politikai ir paprasti kaimiečiai buvo sutikti su nuotaikinga muzika bei Vilkaviškio kultūros rūmų ir Augusto vidurinės mokyklos mokinių folklorinių ansamblių dainomis.

Dr. Leonas Milčius
Kovo 11-osios Akto
signataras

Visi buvome pavaišinti kvepiančia kaimiška duona. Šventę pradėjęs naujasis Vilkaviškio rajono meras Algirdas Bagušinskas kvietė ir vėliau čia atvykti, pasisemti stiprybės dr. Jono Basanavičiaus gimtinėje ir jauname Tautinio atgimimo ažuolyne.

Signatarų klubo kanclerė Birutė Valionytė dėkojo ne tik kasmet čia atvykstantiems signatarams, visiems ažuolų sodintojams, bet ir miškininkams, kurie pasirūpina ažuolų sodinukais ir neaplei-

džia pasodintų medelių. Padėkos ženklai jiems buvo įteiktos kvičios knygos – "Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo Akto signatarai 1990".

Ši šventė mums, signatarams tautininkams, šiemet buvo dviguba. Tautinio atgimimo ažuolyno draugijos pirmininkas Vitalius Stepulis, džiaugdamasis, kad ši žemė vis dažniau tampa labiausiai Lietuvai nusipelnusių žmonių pagerbimo ir jų darbų įamžinimo vieta, paskelbė Draugijos valdybos sprendimą: patenkinti Lietuvos veterinarijos akademijos prašymą – (Nukelta į 5 p.)

LR Garbės konsulas Palm Beach, FL

KONSULATAS PRADEDA DARBĄ

Palm Beach miestas Floridos valstijoje yra meno bei kultūros renginių centras. Čia gyvena daugelis pasaulyje pirmaujančių kultūrinių institucijų vadovų. 2000 m. kovo 18 d. šiame mieste oficialiai atidarytas Lietuvos Respublikos garbės konsulas. Garbės konsulu, gavus Jungtinių Amerikos Valstijų Valstybės departamento sutikimą, paskirtas **Stanley Balzekas, Jr.** Konsulatą oficialiai atidarė Lietuvos Respublikos ambasadorius Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Meksikoje Stasys Sakalauskas. Iškilnėse dalyvavo per 150 visuomenės, kultūros veikėjų, verslininkų, diplomatų. Tarp svečių buvo Granados garbės konsulas **Robert Manning**, JAV ambasadorius **Henry Lee Kimelman** ir nemažas būrys Palm Beach gyvenančių visuomenės veikėjų.

Stanley Balzekas yra iškilius verslininkas ir meno

mecenatas. 1966 metais jis įkūrė Lietuvių kultūros muziejų Čikagoje. Jau daugelį metų S. Balzekas prisideda, plėtojant tarptautinį verslą, investicijas, kultūrinius renginius visame pasaulyje. Jis yra susigiminiavusių miestų – Čikagos ir Vilniaus – komiteto pirmininkas, Čikagos žmogaus teisių komiteto ir daugelio kitų organizacijų narys.

Šiuo metu **Stanley Balzekas** gyvena **Palm Beach**. Jis jau daug metų dalyvauja miesto visuomenės veikloje.

STEIGIAMA NAUJA BIBLIOTEKA

Lietuvos Respublikos garbės konsulas **Palm Beach** mieste (Floridoje) **Stanley Balzekas, Jr.** steigia biblioteką ir tyrimų centrą prie konsulato. Pirmoji dovana šiai bibliotekai – jau keletą poezijos rinkinių išleidusio Antano Lipskio knyga "Žvilgsniai", kurią 1999 metais išleido Lietuviškos knygos klubas.

Konsulas dėkoja autoriui.

Stanley Balzekas nėra naujokas darbuose, susijusiuose su bibliotekų steigimu ir darbu jose. Dvylika metų jis buvo didžiausios Čikagos bibliotekos – *Chicago Public Library* – direktorių tarybos nariu, jos sekretoriumi ir bibliotekos pastato komiteto pirmininku. Jis taip pat yra *Illinois* muziejų asociacijos narys. **Stanley Balzekas** yra įsteigęs biblioteką ir tyrimų centrą Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje. Jame yra retų knygų, periodikos, rankraščių, dokumentų ir kiti skyriai. Biblioteka visada gali pasinaudoti lietuvių kultūros ir istorijos tyrinėtojais.

Būsimoji biblioteka Lietuvos garbės konsulate **Palm Beach** turėtų būti sudaryta iš lietuviškosios ir apie Lietuvą rašančios spaudos, o taip pat tiek grožinės, tiek istorinės, enciklopedinės ir kitokios literatūros. Tikimės, kad aukotojų atsiras.

LR garbės konsulato
Palm Beach, FL inf.

Pasaulis ir Lietuva

* **GEROS ŽINIOS.** "Klaipėdos naftos" atstovė spaudai Ramunė Visockytė pranešė, kad naftos produktų eksportas per Klaipėdos naftos terminalą sausio – balandžio mėnesiais padidėjo dvigubai, palyginus su atitinkamu praėjusių metų laikotarpiu. **INTERFAX - ANI**

* **SUTARIMAS.** Estijos prezidentas **Lennart Meri** iškilmingos vakarienės, skirtos Latvijos prezidentės Vairo Vykės-Freibergos garbei, metu pareiškė, kad Estijos ir Latvijos užsienio politikos tikslai sutampa: stojant į ES ir NATO šalys ne konkuruoja, o aktyviai remia viena kitos siekius. L. Meri pabrėžė, kad Estijoje pastebėjo Latvijos prezidentės pasisakymus, pripažįstančius abiejų šalių pozicijų užsienio politikos srityje sutapimą ir jos aukštą Estijos ir Latvijos bendradarbiavimo gynybos srityje įvertinimą. **INTERFAX (Red. past.** Šiuos pasisakymus itin aršiai užsipuolė Rusija. Apie Lietuvos požiūrį jokių pranešimų negavome.)

* **PATS MUŠA, PATS RĖKIA.** Diplomatiniai šaltiniai Rusijoje pareiškė, kad Maskva atkreipė dėmesį į Latvijos prezidentės Vairo Vykės-Freibergos pareiškimus dėl Rusijos, padarytus jos vizito į Estiją išvakarėse. Gana griežtą pareiškimą paskelbė Rusijos Užsienio reikalų ministerija. Jame Latvijos prezidentės pasisakymai pavadinti "beprecedentiniais savo antirusišku tonu", atitinkančiais blogiausius "šaltojo karo" tradicijas. **BNS, INTERFAX**

* **TIESA ĮSIUTINO AGRESORIŲ.** Rusijos Valstybės Dūmos pirmininkas Genadij Selezniev pareiškė, jog jį nuste-bino griežti Latvijos prezidentės Vairo Vykės-Freibergos pareiškimai dėl Rusijos karinės grėsmės Latvijai. Pasak jo, ši ponia keistai atsirado Latvijoje, ji nežino, kas yra Sovietų Sąjunga, kokia buvo Sovietų Latvija, ji, kaip sakoma, "dovinė" Latvijos rinkėjams, ir ji nesupranta, kas yra Rusija, ir nesuvokia, ką pareiškia. Jis pabrėžė, kad jokios Rusijos karinės grėsmės Latvijai nėra. **INTERFAX (Red. pastaba.** Vos prieš kelias savaites iš Maskvos sklido grasinimai, kad "Rusijos naikintuvai MIG'ai leisis Rygoje")

* **IR VĖL GRASINA.** Rusijos Valstybės Dūmos užsienio reikalų komiteto pirmininkas Dmitrij Rogozin pareiškė, kad dėl Latvijos prezidentės pasisakymų neribotam laikui atideda planuotą savo vizitą į šią šalį. Jis taip pat sakė, kad Dūma gali peržiūrėti savo ankstesnį sprendimą netaikyti Latvijai ekonominių sankcijų. **ITAR-TASS**

* **ATSAKYMAS.** Latvijos Užsienio reikalų ministerijos pareiškime sakoma, kad Latvija ne kartą rodė pasiryžimą kurti kaimyniškus santykius su Rusija, tačiau šios politikos nebus įmanoma įgyvendinti, kol Rusija neatsisakys aštrios ir nepagrįstos retorikos. **LETA**

* **TIESUS V. HAVEL ŽODIS.** Rusijos Užsienio reikalų ministerija išplatino pranešimą, kuriame griežtai kritikuoja-mas Čekijos prezidento Václavo Havelo pasisakymas Čėčėnijos klausimu. Pasak laikraščio "Lidove noviny", Havelas Vidurio Europos šalių vadovų susitikime Budapešte balandžio 29 d. pareiškė, kad Čėčėnijoje vykdomi karo veiksmai ne prieš teroristus, o prieš tautą ir tvirtino, jog čėčėnai patys turi nuspręsti, ar jie nori būti "tos imperijos" dalimi. Anot Rusijos, Čekijos prezidentas šiais savo pareiškimais ne tik pamėgino pateisinti separatizmą ir terorizmą, bet faktiškai suabejojo Rusijos teritoriniu vientisumu. **INTERFAX**

* **BUDELIAI.** Latvijos aukščiausiasis teismas atmetė advokato prašymą atidėti nuosprendžio vykdymą genocidu kaltinamam 83 metų Michailui Farbtuchui. Kaltinime tvirtinama, kad jis 1941 gegužės ir birželio mėn. dalyvavo ištremiant iš Latvijos 31 šeimą. **ITAR - TASS**

* **APIE NATO PLĖTIMĄ.** Jan Novak straipsnyje "Ką NATO gali padaryti Rusijai: plėtimas po pirmojo raundo" rašo, jog akivaizdu, kad narystės NATO perspektyva tapo svarbiu konstruktyvios JAV įtakos instrumentu šiame labai svarbiame regione. Pakirsti viltis arba griauti stiprią proamerikietišką tų šalių, kurios išsidėsčiusios tarp NATO ir dabartinės Rusijos sienos, orientaciją prieštarautų JAV interesams. Tie, kurie remiasi išimtinai karinėmis kategorijomis ir tvirtina, kad Baltijos respublikos Estija, Latvija ir Lietuva vargu ar galėtų įnešti koki nors indėlį į NATO gynybos potencialą, linkę nekreipti dėmesio gyvybiškai svarbesnį klausimą: ką reikia padaryti, siekiant paversti Rusiją iš Euroatlantinės bendrijos priešininko bendradarbiaujančiu partneriu. **KOMPAS.**

* **TAS PATS TIKSLAS – TRUKDYTI.** Rusijos nevyriausybinių Gynybos ir užsienio politikos tarybos knygoje "Rusijos strategija: prezidento dienotvarkė - 2000" skelbiama, kad Baltijos valstybių įstojimas į Europos Sąjungą gali išbraukti iš darbotvarkės jų priėmimo į NATO klausimą ir todėl Rusija turėtų remti spartesnę ES plėtrą. **BNS**

Lietuvos Respublikos garbės konsulas Stanley Balzekas (viduryje) su LR ambasadoriumi Vašingtone Stasiu Sakalausku ir Jūrate Sakalauskiene prie naujojo konsulato Palm Beach, FL.

(Atkelta iš 4 p.)

TAUTINIO ATGIMIMO AŽUOLYNE – DR. LEONO KRIAUCĖLIŪNO VARDINIS AŽUOLAS

šiam Ažuolyne pasodinti vardinį ažuolą iškiliam iš-eivijos atstovui – dr. Leonui Kriauceliūnui.

Džiaugiuosi, kad pradžia šiam gražiam ir labai prasmingam darbui davė 1999 m. gegužės 18 d. "Dirvoje" atspausdintas mano straipsnis "Atsirem k ažuolą". Ir p. Irena Kriauceliūnienė pritarė tam, kad dr. Leonui Kriauceliūnui Ožkabaliuose, esančiuose ne taip toli nuo jo gimtojo Žyinių kaimo, galėtų būti pasodintas jam skirtas vardinis ažuolas.

Kartu su prof. Mečislovu Treiniu važiuodami į ažuolų sodinimo šventę, svarstėme, kad derėtų pasodinti dar bent du ažuolus, iš kurių vienas, augdamas šalia ilgamečio ALTS pirmininko dr. Leono Kriauceliūno vardinio ažuolo, primintų ir kitus mirusius garbingos Amerikos lietuvių tautinės sąjungos veikėjus, o kitas būtų skirtas pokaryje Lietuvoje ar tremtyje žuvusiems lietuvių tautininkų sąjungos nariams. Juo labiau, kad ir parinkta ažuolų sodinimo vieta labai tam tinkama – penktoji – Represijų aukų giraitė.

Vienas po kito stojosi jauni ažuolėliai, o ant jų šaknų rūpestingai juodžemį pylė Veterinarijos akademijos rektorius, prof. Vidmantas Bižokas ir dr. Leono Kriauceliūno

smulkiųjų gyvūnų klinikų direktorius Saulius Laurusevičius. Juokavome, kad vos ne visa, Seime buvusi Tautininkų frakcija susirinko: dr. Jonas Mačys, prof. Mečislovas Treinys, na ir aš, kaip buvęs seniūnas. Tikrai ne prieš, kad ir mums nuoširdžiai talkinęs Vilkaviškio meras A. Bagušinskas mūsų, tautininkų, pusėn pereitų. Šalimais plytinčioje pievoje sukosi ir susirinkusių gerą nuotaiką palaikę Vilkaviškio kultūros rūmų folklorinio ansamblio "Sūduva" šokėjai.

Tiesa, netrūko ir daugiau talkininkų. Kiekvienam signatarui buvo pasiruošę padėti bent keli Bartninkų vidurinės mokyklos moksleiviai. Prof. M. Treinys vėliau jiems sakė:

– Jūs galite didžiuotis, čia gyvendami ir mokydamiesi, nes nuo čia Lietuva prasidėjo. Nebūtų buvę šios sodybos ir dr. Jono Basanavičiaus, vargu, ar šiandien Lietuva – savo valstybę turėtume.

Paskui jau tyloje prisiminėme Dr. Leoną Kriauceliūną, jo gyvenimą, darbus, šeimą, buvusius susitikimus Amerikoje ir Lietuvoje, jo dosnią nuolatinę paramą ir globą. Toje tyloje itin jaudinančiai ir prasmingai iš dik-

tofono nuskambėjo stiprus, toks šiltas ir pažįstamas dr. Leono Kriauceliūno balsas. Kaip gerai, kad tada Čikagoje, 1996 m. rugpjūčio 31 d. įvykusiame 24-ajame ALTS seime įrašiau jo pranešimą. Štai dabar ir girdime gyvą kalbą, lyg šiai dienai skirtas mintis: **"Pradėti savo pranešimą norėčiau a. a. Tautinės sąjungos garbės nario Stasio Santvaros žodžiais: Svajoju pasodinti ažuolų sodą, bet pasodinau tik lieknų pušaičių giraitę..."**.

Man atrodo, kad pats dr. Leonas Kriauceliūnas, būdamas gražiu ir tvirtu lietuvių tautos dvasios ažuolu, visu savo gyvenimu, visais darbais toks ir išlieka mūsų širdyse.

Atstatytame dr. Jono Basanavičiaus tėvų name, kuriame šiuo metu įrengtas atminimo muziejus, sutikau Sūduvos vidurinės mokyklos muziejininkę Reginą Naujokaitienę ir Vilkaviškio krašto muziejaus darbuotoją Daną Ardzijauskaitę. Maloniai nustebau, kad vilkaviškiečiai gerai žino dr. Leoną Kriauceliūną ir rūpinasi jo atgimimo išsaugojimu. Rementiškių dvare bus kuriamas Sūduvos vidurinės mokyklos muziejaus skyrius, kuriame vienas

kambarys bus skiriamas iš šio krašto kilusiems žymiesiems žmonėms. Moterys labai norėtų surinkti kuo gausesnę dokumentinę medžiagą ir paruošti išpūdingą dr. Leonui Kriauceliūnui skirtą parodėlę. Joms atidaviau turėtą "Dirvos" straipsnio "Likęs mūsų širdyse" kopiją ir pažadėjau atsiųsti ką tik minėtos jo kalbos magnetofoninį įrašą, o taip pat buvusių susitikimų su dr. Leonu Kriauceliūnu ir jo šeima foto nuotraukas, kai kurių laiškų ir dokumentų kopijas. **Kviečiu ir kitus, turinčius tinkamos medžiagos, perduoti ją kuriamo muziejaus globėjoms.** Regina Naujokaitienė būtų labai dėkinga, jei rengiamai parodėlei gautų dr. Leono Kriauceliūno gyvenimo ir veiklos nuotraukų, laikraščių straipsnių, gal net kokių nors atminčių daiktų, dokumentų arba jų kopijų. Laiškus ir pasiūlymus galima siųsti šiuo adresu:

Regina Naujokaitienė
Sūduvos kaimas
Žaliosios paštas
LT-4293, Vilkaviškio r.
Lietuva (Lithuania)

Gal ir iš tikrųjų niekur taip nebus išsaugotas žmogaus atminimas, kai jo gimtojoje žemėje, jo paties tėviš-

kėje.

Ilgai dar tęsėsi ažuolų sodinimo šventė, lyg pats gražiausias žmogaus bendravimas su žeme, gamta ir tautos tradicijomis. Apžiūrėjome anksčiau pasodintus ažuolukus, pasidžiaugėme, kad jie gražiai prigijo ir per keletą metų gerokai užteklėjo.

Rodos kalbėtum ir neat-sikalbėtum su buvusiais bendražygiais. Tačiau reikia ne tik praeitį prisiminti, bet apie dabartį bei ateitį kalbėti. Ne vienas tikėjosi ir daugiau, ir geriau padaryti. Štai kokių gražų pavyzdį simboliškai rodo ažuolai: jie lieka vienas šalia kito, vienas kitam reikalingi, visi gražiam Tautos ažuolynui priklausantys. O Kovo 11-osios Akto signatarai – priešingai, lyg ir visai nebereikalingais tapo. Jie liko išsibarstę – savo rūpesčiuose, savo darbuose, savo partijose. Tik pavasarį, lyg išgirde ažuolų balsą, vėl susibėga.

Ir vis malonu matyti, kaip mūsų pasodinti ažuolai auga ir stiprėja. Po kelių dešimtmečių, žiūrėk, jau ir su vėjais galynsis. Norisi tikėtis, kad ir mūsų darbai, tuo sunkiu laikotarpiu paskirti savo tautai, nebus užmiršti. Štai ir dr. Leono Kriauceliūno gyvenimas, jo darbai yra gana geras tokių optimistinių minčių patvirtinimas.

NAUJASIS RUSIJOS CARAS

(Pabaiga. Pradžia - 16 nr.)

V. Putin buvo paskirtas į gerokai mažiau apmokamą – KGB "priedangos" darbą – pagelbėti jo senojo Leningrado universiteto rektoriui. Tokia vieta dažniausia skiriama į "atsargą" išeinantiems agentams. V. Putin jautėsi skaudžiai užgautas, tapęs neberekalingu valstybei. Jis skundėsi savo buvusiam studijų draugui, kad jį atleido be pensijos iš agentūros, kuriai jis taip ištikimai tarnavęs 15 metų. Kai šis prisidėjo prie jo aimanavimo, V. Putin netikėtai pareiškė: "Tai nieko, po kurio laiko aš jiems parodysiu, kas yra Putin".

Gyvenimas pasikeitė, kai jis universiteto koridoriuje netikėtai susitiko savo buvusį teisės mokslų dėstytoją Anatolijų Sobčiaką, tapusį Sankt Peterburgo (buv. Leningrado) meru. Meras užklausė buvusį studentą, ką šis dabar bedaręs. "Aš nieko nedarau", – atšovęs V. Putin. – Mano karjera – baigta, nes man liepė grįžti čia. O čia aš neturiu ką veikti".

A. Sobčak buvo veiklus demokratijos šalininkas ir propagavo jos naudą šaliai. Žmonės šliejosi prie jo, ma-

tydami galimą naudą sau. Kai kas sako, kad V. Putiną pats KGB "netyčia" suvedė su A. Sobčiaku, nes kai V. Putin pranešė savo KGB vadovams apie naujo darbo galimybes, šie tuoj davė leidimą priimti jo pasiūlymą.

Per maištingus radikalaus kapitalizmo metus V. Putin, būdamas A. Sobčiako įtakoje, keitėsi į veiklų politinės įstaigos vadovą. Jis metėsi į jam naują "rinkos ekonomiką" su tokia pačia aistra, kaip į šnipinėjimą. A. Sobčiak didžiavosi savo skelbiamomis mintimis, bet jas įgyvendinti jam sunkiai sekėsi. Gabus ir atsidavęs V. Putin prisidėjo prie buvusio dėstytojo siūlomųjų permainų įgyvendinimo. Netrukus jis tapo miesto "pilkuoju kardinolu", tyliai tampančiu politinės galios virvutes. "Jis puikiai suprato sprendimų gudrybes – tiek slapty, tiek ir viešų", – sakė Aleksej Kudrin, tada dirbęs kartu su juo, o dabar tapęs Finansų ministro pavaduotoju Vyriausybėje, kuriai vadovauti buvo pavesta V. Putinui.

Po to, kai A. Sobčiak nesėkmingai bandė siekti per-

rinkimo į Sankt Peterburgo mero postą, bet buvo apkaltintas išseikvojimais ir pabėgo į užsienį, norėdamas išvengti teismo, V. Putin, nors miesto taryba nieko nusikalstamo jo veikloje nenurodė, 1996 metais prarado darbą. Buvęs V. Putino bendradarbiai iš Sankt Peterburgo, susispietę Maskvoje apie Anatolijų Čiubaisą, talentingą, bet plūstamą Rusijos radikalsios privatizacijos programos autorių, papasakojo jam apie V. Putino sugebėjimus. Tokio asmens kaip tik reikėjo Pavelui Borodinui, tada vadovavusiam Kremliaus turtų priežiūrai. Taip V. Putin atsirado Maskvoje. (P. Borodin vėliau buvo apkaltintas dalyvavimu korupcijoje, praturtinusioje "Jelcino šeimą")

Nuo tada V. Putin patiko B. Jelcinui. Jis vėl ėmė kilti tarnyboje. 1998 metais V. Putinui buvo pavesta vadovauti Federalinei saugumo tarnybai (rus. FSB - federalnaja služba bezopasnosti) – Jelcino eros KGB pakaitalui. Kai V. Putin įžengė į Dzeržinskio aikštėje stovinčius buvusius KGB rūmus, atsidusęs jis pasakė: "Pagaliau esu

namuose".

Maskvos FSB viršūnės nerodė palankumo naujam vadovui. Tačiau V. Putino atsidavimas ir iki tol nematyta parama Kremliaus valdovui tapo svarbiausiomis jo kilimo priežastimis. Kai Generalinis prokuroras Jurij Skuratov pradėjo tirti B. Jelcino administracijos korupciją, per televiziją buvo parodyta vaizdajuostė, "įamžinusi" prokurorą lovoje su prostitutėmis. FSB direktorius V. Putin pareiškė, kad vaizdajuostė yra "autentiška". J. Skuratovo

veikla buvo sustabdyta, o tardymas nutrauktas. Vėliau V. Putin paskelbė, kad apkaltinamuose įrodymuose, pateiktuose siekiant nušalinti B. Jelciną, buvę "reikšmingų teisinių klaidų".

Pasaulis buvo nustebintas, kai rugpjūčio 9 d. B. Jelcin staiga atleido Ministrą pirmininką (per 17 mėnesių buvo pakeisti keturi vyriausybės vadovai) ir jo vieton paskyrė V. Putiną. Tai buvo kelias, galų gale atvedęs buvusį šnipą į Rusijos valdovo sostą.

Pranas Naris

KUR DUOBĖTI LAUKAI

(Sekant Maironį)

*Kur duobėti laukai,
Baigia džiūt ažuolai
Ir vienišas vadas dūmoja.
Baigia džiūt ozolai,
Ištuštėję "centrai"
Į kairę, į kairę vis traukia...*

*Komsorgų seniai
Suvadinti "svečiai"
Į vaisės per Lietuvą traukia.
Ištroškę garbės,
Kai į valdžią susės,
Išvys – ko visai nebelaukė.*

Užrašė Mikis Neerlikis

37-ASIS LIETUVIŲ FONDO SUAŽIAVIMAS

Nepatvirtintas įstatų pakeitimo punktas

Balandžio 15 d. įvykęs 37-asis visuotinis Lietuvių fondo narių suvažiavimas buvo gausus bet ramesnis, lyginant su pernykščiu. Nors ir šiemet, skaitant kai kuriuos pasisakymus spaudoje, atrodė, kad emocijos vėl liesis kaip iš kibiro. Tačiau to neįvyko. Pernai nubalsuotą įstatų punkto pakeitimą atmetus JAV Lietuvių Bendruomenės tarybai, teko balsuoti iš naujo. Pasiūlymas nesurinko 75 % balsų. Tokiu būdu šis klausimas gana ramiai išspręstas, nors prieš balsavimą "opozicija" kurį laiką kalbėjo gana jausmingai.

LF Tarybos pirmininko Algirdo Oščio žodis

LF tarybos pirmininkas A. Ostis kalbėjo:

– Lietuvių fondas yra Illinois valstijoje inkorporuota, pelno nesiekianti institucija, kurios tikslas – teikti finansinę paramą lietuvių išlaikymui. Leidimas veikti nustato šio veikimo tikslus ir ribas, griežtai laikantis valstijos ir federalinių įstatymų. Įstatymai reikalauja, kad kartą per metus vyktų visuotiniai narių susirinkimai. Pranešėjas nurodė, kurie uždaviniai juose turi būti sprendžiami.

Suvažiavime negalėjo dalyvauti 1999 metais buvusi LF valdybos pirmininkė Rūta Staniulienė. Ji su bankininkų grupe išvykusi į Zimbabvę ir ten talkina, kuriant bankinę sistemą.

Sveikinimai ir pranešimai

Kun. Algirdui Paliokui, S.J. perskaičius invokaciją,

Edvardas Šulaitis

buvo pagerbti mirę fondo nariai. Stasys Jokubauskas uždegė žvakę, o Ramona Steponavičiūtė perskaitė net 110 pernai mirusiųjų narių pavardes. Visi sugiedojo "Marija, Marija". Prezidiumą sudarė: pirmininkai – Povilas Kilius, Daina Kojelytė, dr. Jonas Valaitis, Algirdas Ostis, sekretorė Aldona Šmulskštienė, o kiek vėliau – ir Rimas Domanskis.

Sveikinimus pradėjo Lietuvos garbės konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza, pažymėjęs, kad tai daro jau 15-ą kartą. PLB valdybos pirmininko Vytauto Kamanto sveikinime taip pat skambėjo padėkos bei prašymo gaidos. Jis linkėjo, kad visi bendrai dirbtume, sakė, jog gerai, kai yra kelios nuomonės, o balsuojant laimi viena iš jų. JAV LB Tarybos prezidiumo pirmininko Donato Skučo vardu kalbėjo Aušrelė Sakalaitė. Suvažiavimą sveikino JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė ir Tautos fondo bei Didžiosios Kunigaikštienės Birutės draugijos atstovė Zuzana Juškevičienė. Savo sveikinimus išsakė ir Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas. Jis pasidžiaugė, kad LF stiprėja ir gali remti lietuvišką veiklą, palinkėjo darnaus, sėkmingo darbo.

Aldonai Šmulskštienei perskaičius praėjusio suvažiavimo protokolą, pristatytos komisijos. Kai kurios iš jų dar buvo papildytos. Štai jos:

mandatų ir registracijos: Kęstutis Jėčius, Vytenis Kirvelaitis, Alė Razmienė, Arvydas Tamulis, Birutė Vindašienė;

nominacijų: Stasys Baras, Povilas Kilius, dr. Kazys Ambrozaitis;

balsų skaičiavimo – Saulius Čyvas, Ramona Steponavičiūtė, Stasys Baras, Viktoras Naudžius, Salomėja Daulienė;

nutarimų: dr. Gediminas Balukas, dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Ferdinandas Kauras, Vytautas Kamantas, Vytenis Kirvelaitis, dr. Petras Kisieličius.

Ilgokai užtruko Lietuvių fondo vadovybės ir įvairių pastoviųjų komisijų pirmininkų pranešimai. LF tarybos pirmininkas A. Ostis pažymėjo, kad iš 18 direktorių susidedanti taryba surengė 7 oficialius posėdžius ir dar daugiau eilinių pasitarimų. Nemažai laiko sugaišta, aptariant pernai visuotiniame narių suvažiavime priimtą LF įstatų pakeitimą dėl tiesioginio balsavimo. Šis pakeitimas pernai pateiktas tvirtinti JAV LB Tarybai. Apie jo nepatvirtinimą sužinota tik iš vasario 23 d. gauto JAV LB Tarybos prezidiumo laiško.

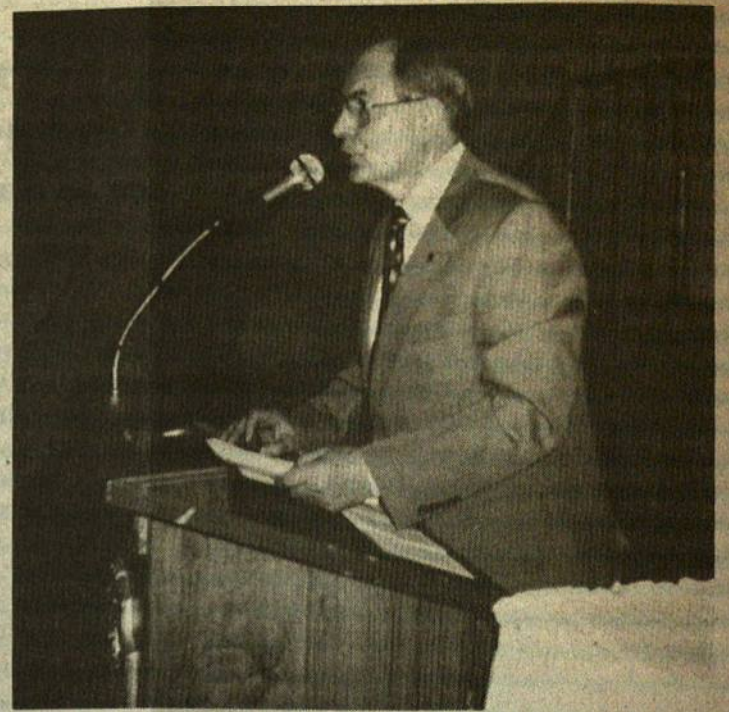
Fondo tarybos pirmininkas pažymėjo, kad LF gerai tvarkosi finansiškai. Praeitų metų pabaigoje jo kapitalas siekė 9,822,020 dolerių, neskaitytą nerealizuoto pelno, siekiančio daugiau negu 4 milijonus dolerių. Pernai įstojo 53 nauji nariai, todėl narių skaičius padidėjo iki 7,049.

Negalint asmeniškai dalyvauti 1999 m. valdybos pirmininkei Rūtai Staniulienėi, jos pranešimą perskaitė LF valdybos narė Sigutė Balzekienė. Ten tarp kitų klausimų buvo kalbama apie du naujus projektus.

Gana gražias viltis sukėlė finansų komisijos pirmininko Sauliaus Čyvo pranešimas. Jis sakė:

– 1999 metų finansinė veikla ir investavimai pelnė Lietuvių fondui labai gerus rezultatus. Tai vyksta jau penkti metai iš eilės. Kapitalo investavimą atlieka profesionali investicijų kompanija. [...] Šiemet sausio mėnesį pasiekėme 10 milijonų suaukoto pagrindinio kapitalo. Siūlau pasiryžti per sekantį dešimtmetį padvigubinti kapitalą iki 20 mln. dolerių.

Viltingi ir išpūdingi buvo ir kiti pranešimai: dr. Antano Razmos, dr. Gedimino Baluko ir po to vėl dr. A. Razmos. Pradžioje dr. A. Razma kalbėjo apie Pelno skirstymo komisijos darbus, kuriuos skaitytų jau žino iš ankščiau paskelbtų pranešimų. Antrą kartą kalbėdamas, jis perskaitė LF patikėtinių tarybos pra-

PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas sveikina Lietuvių fondo 37-ojo metinio suvažiavimo dalyvius.

Edvardo Šulaičio nuotr.

nešimą, kuriame nurodė, kad 1990 m. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, iš LF kapitalo Lietuvai paskirta daugiau kaip milijonas dolerių.

Vaclovas Momkus paaiškino apie lėšų telkimo ir palikimų komisijos veiklą, o įstatų komisijos pirmininkas Vytenis Kirvelaitis apibūdino jo vadovaujamos komisijos darbus. Dalia Puškorienė perskaitė kontrolės komisijos protokolą, kuriame pažymėta, jog nerasta jokių netikslumų ar pažeidimų.

Tarybos ir revizijos komisijos rinkimai

Buvo renkami šeši (trečioji dalis) Tarybos narių ir trys Revizijos komisijos nariai. Į Tarybą ateinantiems trejiems metams išrinkti: dr. G. Balukas, D. Kojelytė, dr. A. Razma, A. Ostis, V. Momkus, dr. J. Valaitis. Balsavimas į revizijos komisiją vyko raštu, nes buvo 6 kandidatai, iš kurių du pasiūlė suvažiavimas. Balsų daugumą gavo D. Puškorienė, P. Stončius ir V. Kleiza. Balsavime dalyvavo 140 narių su 11,660 balsų.

Balsuojant raštu dėl įsta-

tų pakeitimo, "už" balsavo daugiau narių, negu pernai – 8,745. Tačiau jų nepakako, nes ir balsavusiųjų "prieš" buvo kiek daugiau – 3,596. Kaip minėta, čia reikėjo trijų ketvirčių visų balsavusiųjų pritarimo, kad įstatų pakeitimas būtų priimtas.

Lietuvių fondo steigėjo – dr. A. Razmos premija

Suvažiavimo dalyvius su šia naujove supažindino dr. J. Valaitis. Pagal pradinį planą, dr. A. Razmos vardo premijas galės laimėti asmenys, institucijos ar organizacijos, dirbančios lietuvių švietime, moksle, kultūroje ir visuomeninėje veikloje. Per ateinančius 4 metus bus skiriamos keturios premijos – mokslo, švietimo, kultūros ir visuomeninės veiklos srityse – po dvi užsienyje ir Lietuvoje. Premijų dydis negali būti didesnis kaip 25 tūkst. dolerių. Apie tai bus plačiau aptarta kitame suvažiavime.

Suvažiavimo nutarimus perskaitė V. Kamantas. Baigus darbą, sugiedotas Lietuvos himnas.

Sveikiname atvykusius i Jungtines Amerikos Valstijas!

Stasė ir Raimundas Baltušiai neseniai sutiko atvykusią į Jungtines Amerikos Valstijas savo dukros šeimą, laimėjusią "žaliosios kortelės" loterijoje. Jono Jasaičio nuotr.

Kęstutis Jėčius skaito pranešimą Lietuvių fondo narių metiniame suvažiavime Lemente (2000 m. balandžio 15 d.)

Edvardo Šulaičio nuotr.

Jaunimo puslapis

Danija iš arti

Danija... Ką mes apie ją žinome? Kad tai nedidelė valstybė, nelabai išsivysčiusi konkrečioje vietoje, kol nepasiziūrėsi į žemėlapi. Kažkur šiaurėje... Dar žinome, kad tai didžiausio pasakų kūrėjo H.K.Anderseno tėvynė...

Ir štai mes, grupė Karaliaučiaus krašto pedagogų ir kitų atsakingų krašto pareigūnų, vadovaujami Danijos demokratinio fondo atstovo Karlo Vilbach, lydimi Tautinių mažumų ir išeivijos departamento vyr. specialistės Aldonos Kodytės, vykstame į Daniją mokytis.

Pirmieji išpūdžiai

Sostinė Kopenhaga – pirmasis Danijos miestas, kurį pamatėme, išlipę iš kelto po devynių valandų kelionės jūra. Krito į akis miesto senosios architektūros statiniai, centrinė aikštė, kur karalienės Margaret rūmus saugo puošnūs sargybiniai. Žinoma, pamatėme ir garsiąją Kopenhagos Undinėlę. Stebėjome daugybę paminklų, dažniausiai nudažytų žaliai. Miestas – be galo puošnus ir spalvingas.

Apžiūrėję Kopenhagą, patraukėme autobusu į savo nuolatinę būstinę, esančią už 400 km nuo sostinės. Visur, kur tik ėjome ar važiovome, matėme pavyzdinę švarą ir tvarką. O mums teko dar pabuvoti, ir ne vieną kartą, keliuose Danijos miestuose. Visur jautėme perteklių bei sotumą. Beje, ir neįkandamas kainas... Tiesa, neįkandamas tik mums, Rytų kraštų žmonėms, taip neseniai tapusiems nepriklausomų valstybių piliečiais, iš kurių ir buvo su-

Zenona Jurevičiūtė

formuota mūsų grupė. Būtent Danijoje turėjome progos įsitikinti, jog kuo aukštesnis gyvenimo lygis, tuo aukštesnės kainos.

Mus Danijoje dar daug kas stebino: gausybė dviračių, suvežtų į didžiules aikštes mieste. Tai labai mėgiama susisiektimo priemonė ir miestuose. Grožėjomės vėjo malūnais, kol pagaliau supratome, kad jie ten sukasi ne dėl gražumo: praktiškieji danai taip gaminasi pigią elektros energiją. Reguliuodami tų "malūnų" sukimąsi, jie vėlgi taupo ir, kaip sakoma, nemala tuščiomis girnomis. Žavėjo ir spalvingos, šviesios sodybos – Danijos valstiečių pasididžiavimas: tai dažniausiai vienaaukščiai namai, žemi, sutūpę slėniuose ar pasislėpę už medžių, už kalvėlių, nuožulniais stogais.

Labai spalvingi ne tik gyvenamieji namai, bet ir ūkiniai pastatai. Visur pavyzdinga švara bei tvarka, puikiai sutvarkytos pievelės, kiemai, gėlynai. Ir puikus apšvietimas! Kadangi Danija jau ruošėsi šv. Kalėdoms, išpūdį dar stiprino prie kiekvieno namo tiek mieste, tiek kaime girliandomis išpuoštos eglutės ar šiaip medeliai bei krūmai. O jau Kopenhaga naktį!

Danai apie save

Mus, seminaro dalyvius, sužavėjo tai, kad rytą, vos susirinkę į auditoriją, darbą pradėdavome paties p. Karlo iš specialių dainynų parinkta danų tautos daina. Po to savo tautų dainas dainuodavome mes – rusai ir lietuviai. Sužinojome (ir pamatėme!),

kad dainynais Danijoje naudojamosi visur, kur tik įmanoma, tik ne geriant, nes geriant esą neįmanoma dainuoti... Apskritai, tautos dainos esančios labai mielos dano širdžiai.

Anot p. Karlo, danai esą: truputį sentimentaliūs, nelabai rimti, praktiški, materialistai; truputį paklaikę; turi egoistinių bruožų; taupūs. Kartais jiems kyla keistų idėjų dėl laisvės. Tačiau grupės vadovas teigia, kad revoliucija čia nepavyktų. Ir čia pat santūriai pakomentuoja: danai esą labai užimti žmonės, todėl, išėję su vėliavomis į gatves, prasidėjus lietui, tuoj pat išlakstytų į namus. Danai labai myli ir gerbia savo karalienę, bet nepakestų diktatūros; protestuotų, piktintųsi, mojuotų rankomis ir pan. Bet ir į baisiausią jų nepasitenkinimą esą neverta kreipti dėmesio, nes tuo viskas ir baigtųsi. Danai demokratiški, linkę bendrauti, pasitiki vienas kitu.

Čia labai vertinamas aukštasis išsilavinimas, bet svarbiausia, kad savo išsilavinimą žmogus panaudotų žmonių gerovei, o ne prieš žmogų. Svarbiausia Danijoje – žmogus, jo siela. Anot pono Karlo, jis – tiesiog Karlas. Net į savo ministrus jie kreipiasi "tu", o ką jau bekalbėti apie mokytojus. Jie myli vienas kitą ir vienas kitu rūpinasi. Tuo mes spėjome įsitikinti, lankydami daugelyje įvairiausio tipo mokyklų, susitikdami su įvairaus lygio pareigūnais. Be to, danai nesigriebia neįmanomų darbų. Jų valstybės teritorija nedidelė (ją sudaro 405 salelės), jie neturi naudingų iškasenų.

(Pabaiga - kitoje laidoje)

Kompiuterių šalyje

IDOMŪS TINKLAPIAI

Daiva Jaudegytė

Ne paslaptis, kad vienas iš šiuolaikinių, žmones viliojančių dalykų pasauliniame kompiuterių tinkle yra elektroninės parduotuvės. Kodėl? Tur būt viena iš priežasčių, kad jos yra labai patogios: veikia 24 valandas per parą, 7 dienas per savaitę. Vis lengviau jomis gali naudotis pradedantieji, nes jos panašios į puošnius katalogus. Praėję 1999-ieji metai buvo sėkmingi elektroninės komercijos kompanijoms, prekiaujančioms didelę paklausą turinčiomis prekėmis. Švenčių metu, pavyzdžiui, milžiniškas elektroninis knygynas "Amazon" (<http://www.amazon.com>) sulaukė maždaug 5.7 mln. lankytojų per dieną, o išpardavimu varžytinių būdu (auction) užsimanantį tinklą "eBay" (<http://www.ebay.com>) kasdien aplankė 4.1 mln. lankytojų.

Nenuostabu, kad keičiasi ir pirkėjų sudėtis. Jeigu pirmaisiais elektroninės komercijos metais tipiškas pirkėjas buvo dideles pajamas turintis, techniką išmanantis vyriškis, tai šiandien Internetu perka vis daugiau moterų bei nedideles pajamas turinčių žmonių. Interneto tyrimų tarnybos "Nielsen/NetRatings" (<http://www.nielsen-netratings.com/>) vėliausi duomenys rodo, kad moterų mėgstamiausias tinklapis buvo "Lancome" (<http://www.lancome.com/index.asp>) kuriame rašoma apie makiažą, kvėpalus ir odos priežiūrą. Moterys sudarė 92,4% šio tinklapio lankytojų. Toks pat lankytojų procentas apsilankė elektroniniame pirkinių katalogo tinklapyje – "LTD Commodities" (<http://www.ltdcommodities.com/>). Vasarą pradės veikti nauja madų svetainė "Style" (<http://www.Style.com>), kurioje lankytojos ras ne tik svarbių žinių, bet ir galės nusipirkti patikusį drabužį ar prie jo tinkančius priedus. Vyrų itin mėgsta lanky-

tis tinklapyje "PriceWatch" (<http://www.pricewatch.com>) Tai prekybos kompiuteriais per Internetą reklamos sistema, kurioje galima rasti daug naudingų žinių, praverčiančių perkant kompiuterinę techniką, programinę įrangą ir pan. Vyrų sudarė 89,6% visų jo lankytojų. Kitas vyrų pamėgtas tinklapis – satyrinis savaitinis žurnalas "The Onion" (<http://www.theonion.com/>). Neišpasakytai išpopuliarėjo "Windows Media" (<http://www.windowsmedia.com/>) tinklapis po "Windows Media Player 7" pristatymo: lankytojų srautas padidėjo 208%.

Tikimasi, kad vartotojų prekių elektroninės rinkos apyvarta iki 2005 metų pasieks 125 milijardų dolerių ribą. Viso pasaulio tyrimų institutai ieško būdų, kaip Internetu plėsti dabartinius verslo modelius. Pavyzdžiui, "British Telecom Laboratories" kuria "elektroninę erdvę", suartinančią žmones ir kompiuterius. Vienas iš sumanymų – panaudoti dirbtinį intelektą, su kuriuo kompiuteris galėtų sužinoti pirkėjo pageidavimus ir prisitaikyti prie jo poreikių.

XXI amžius tampa Informacijos amžiumi, sąlygojamas šiuolaikinių technologijų pažangą ir jų svarbą visuomenės gyvenime. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus savo sveikinimo žodyje konferencijai "Informacijos visuomenė-99" yra rašęs: "Amžių sandūroje technologijos sukūrė tokią informacinę galią, kad nyksta ribos tarp savokų "didelis" ir "mažas", "toli" ir "arti", "senas" ir "naujas". Kiekvienas tai suprasdamas, galime prisidėti prie ateities kūrimo. Kiekviena valstybė, nesvarbu, kur ji būtų, koks jos išsivystymo lygis, turi lygias galimybes naudoti modernias informacines technologijas bei šiuolaikines telekomunikacijų priemones ir tapti lygiaverte, sparčiai besikeičiančių pasaulio ekonomikos procesų dalyve."

Redakcijos pastaba: Šiuo straipsniu pradėdame naują mūsų savaitraščio skyrių. Kompiuteriais šiandien naudojasi įvairiausio amžiaus ir išsilavinimo žmonės. Mūsų naujieji autoriai tikisi jiems patarti, kaip padaryti kompiuterį dar didesniu savo pagalbininku.

Laukiame Jūsų atsiliepimų.

Kovo 11-osios minėjimas Karaliaučiaus krašto ("Kaliningradskaja oblas") Būdviečių vidurinėje mokykloje. Į klasės draugų klausimą, kas yra kuprinėje, Romukas atsako: "Tėvynė!"

Autorės nuotr.

Kaip sekasi, Vaiva?

POKALBIS SU
LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO
VICEMINISTRE
GERB. VAIVA
VĖBRAITE

Gerbiama viceministre, nedaug išeivijoje ilgą laiką gyvenusių žmonių ryžtasi vyksti į Lietuvą ir imtis atsakingų pareigų. Dar mažiau tokiam sprendimui pasirengusių jaunosios kartos, gimusios ir subrendusios jau Amerikoje, atstovų. Todėl visai suprantama, kad išeivija domisi, kaip jums sekasi. Be to, "Dirva" yra tautinės minties savaitraštis, kuriam jaunimo ugdymo temos - labai artimos. Palaikome ryšius su Vilniaus mokykla "Lietuvių namai", kurioje mokosi nemaža tremtinių vaikų, mezgasi ryšiai su kitomis Lietuvos mokyklomis. Bendradarbiaujame su pedagogikos mokslo atstovais. 1997 metais įvykusiame 10-ajame Pasaulio lietuvių mokslo ir kultūros simpoziume Čikagoje "Dirvos" redakcija suorganizavo Švietimo sekciją. Šios sekcijos pranešimų rinkinys išspausdintas atskira knyga. *Prašome Jūsų atsakyti į keletą klausimų. Pirmiausia papasakokite, kaip kilo sumanymas imtis viceministrės pareigų?*

Ne man kilo šis sumanymas. Net negaliu pasakyti, kam pirmajam Lietuvoje kilo tokia mintis. Kai prezidentu Lietuva išrinko p. Valdą Adamkų, buvau grįžusi į JAV iš Lietuvos, kur dirbau Švietimo ir mokslo ministerijos Pedagogų kvalifikacijos skyriaus vedėja, ministerijai vadovaujant akademikui Zigmui Zinkevičiui. Šias pareigas ėjau apie šešis mėnesius. Su ministru Z. Zinkevičiumi buvo sutarta tiek laiko tam paaugoti. Bet manęs taip pat laukė ir Amerikoje, todėl orientavausi į tai, kad mano namai yra čia ir kad darbas Lietuvoje - laikinas etapas. Taigi grįžau į Ameriką, manydama jau atlikusi pareigą. Bet po kelių mėnesių sulaukiau skambučio. Man buvo paaiškinta, kad ministerijoje yra laisva vieta ir ieškoma žmogaus, galinčio ją užimti. Netrukus savo pavadę pamaciau Lietuvos spaudoje. Naujojo ministro Kornelijaus Platelio buvo prašoma pamentuoti dėl mano kandidatūros į viceministro pareigas, nors apie tokį paskyrimą su manimi tuo metu dar nebuvo derinta nei žodžiu, nei raštu. Ministras K. Platelis atsakė labai gražiai. Tai mane šiek tiek sujaudino. Pasitarusi su

Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo viceministrė Vaiva Vėbraitė savo darbo kabinete Vilniuje. *Jono Jasaičio nuotr.*

ministru dėl darbo aplinkybių ir apimties, pradėjau dirbti nuo 1998 m. birželio. Pradžia buvo labai sunki, nes reikėjo surinkti komandą. Smagu, kad dabar dirbame labai sutartinai.

Papasakokite, kurias ministerijos darbo sritis Jums tenka globoti?

O, labai plačias. Prisimenu, kai ministras K. Platelis buvo paklaustas, ką V. Vėbraitė veiks ministerijoje, jis atsakė, kad kuruos daugelį klausimų, bet itin svarbu, kad tvarkytų Lietuvos integracijos į Europą reikalus. Šis teiginys man sukėlė šypseną, nes apie Europos reikalus žinojau ne ką daugiau, negu apie Australiją. Vieni tai, kad esu kilusi iš Amerikos, nereikia, kad esu Europos specialistė ar įtakinga Europos integracijos šalininkė. Man tai buvo naujiena. Iš tikrųjų ministerijoje ne tiek kuruoju integracijos į Europą klausimus, kiek bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo bei švietimo plėtotės reikalus. Tai plačiąja prasme reiškia švietimo reformos vykdymą. Žinoma, tuo rūpinuosi ne tik aš, bet ir kiti ministerijos viceministrai. Man reikia rūpintis bendrojo ugdymu, pradedant nuo ikimokyklinių įstaigų iki aukštesniųjų mokyklų. Nekuruoju aukštojo mokslo ir papildomojo ugdymo srities (muzikos, dailės ir t. t.). Viceministrė G. Paliokienė rūpinasi tuo, tą bandome vadinti socialine politika. Šiai sričiai priskiriame daug ką: vaikų maitinimą mokyklose, globą, antialkoholines bei antinarkomanijos programas ir t. t.

Ar keitėsi darbo turinys nuo atvykimo iki dabar?

Šiek tiek keitėsi. Iš pradžių formaliai buvau atsakinga ir už profesines mokyklas, nes tuo metu nebuvo viceministro, kuris jomis rūpintųsi. Man ši sritis iš tikro buvo nepažįstama, nors su APPLE programa apkeliavau daug vietovių, susitikau su daugelio specialybių mokytojais. Deja, profesinių mokyklų

programų nebuvo reikiamai išstudijavusi. Ministerijoje dirba patyręs specialistas Profesinio rengimo departamento direktorius Romualdas Pusvaškis, puikiai išmanantis šią darbo sritį, todėl pradžioje jai galėjau skirti mažiau dėmesio. Dabar glaudžiau bendradarbiauju su direktoriumi R. Pusvaškiu ne tik todėl, kad apsipratau su darbu ar panorau nuodugniau susipažinti su viena ar kita sritimi. Ir Švietimo taryba, ir ministerijos vadovybė įsitikino, kad Lietuvai tikrai reikia surasti galimybių į švietimo sistemą pažvelgti vientisiu, negu buvo žiūrima praeityje. Taip įrašyta ir švietimo reformos pagrindinėse kryptyse. Būtina pripažinti, kad vaikams, kurie mokosi bendrojo lavinimo mokyklose, kartais trūksta paprastų darbo įgūdžių. Jie gerai susipažinę su akademiniais dalykais, bet nemoka pataisyti paprastos spynelės. Profesinių mokyklų moksleiviai, jei su jais būtų kitaip dirbama, gal galėtų labiau priartėti prie akademinio dalykų. Visose šalyse vyksta integracijos procesai. Labai rimtai reikia pačių savęs paklausti, ar mūsų mokyklos parengia jaunimą tik brandos atestatui, ar kartu parengia gyvenimui Lietuvoje taip, kad ir jis jaustųsi saugus, ir Lietuva būtų stipri. Negalima skirstyti vaikų į dvi kategorijas: tuos, kurie turi ryškių akademiškų polinkių, ir tuos, kurie visą gyvenimą bus darbininkai. Reikia tų pačių gyvenimiškų įgūdžių tiek vieniems, tiek kitiems. Todėl ir bendrojo ugdymo programos, ir pačių mokyklų struktūros turėtų suartėti. Dėl to pradėjau daugiau dirbti su profesinio rengimo sistema. Be to, teko rūpintis ne tik švietimo integracijos į Europos švietimą, bet ir dalyvauti kitose tarptautinėse derybose, sutarčių sudaryme. Supratau šio reikalo svarbą. Be to, man šiek tiek lengviau, nes laisvai kalbu angliškai.

(Pabaiga - kitoje laidoje)

Lietuvių Bendruomenės tarybos rinkimai

Aukščiausia mūsų bendruomenės valdžia - JAV LB Taryba - bus renkama per du savaitgalius: gegužės 13-14 ir 20-21 dienomis. Bus galima balsuoti tiesiogiai arba paštu. Kandidatai jau paskelbti. Labai svarbu kiekvienam lietuviui dalyvauti balsavime. Išrinktiems atstovams teks spręsti svarbiausius bendruomenės uždavinius, išrinkti Krašto valdybos pirmininką ir tvirtinti valdybą, kuri eis pareigas sekančius tris metus. LB Vidurio Vakarų apygardai labai rūpi, kad visi lietuviai dalyvautų, renkant atstovus. Nuo balsuotojų gausumo priklausys ir šios apygardos atstovų skaičius. Vidurio Vakarų apygardos apylinkės padalintos į keturius rajonus. Balsuojama savo apylinkėje už savo rajono kandidatus.

Tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje, bet į kitą urną bus metami balsavimo biuleteniai, renkant atstovus į PLB Seimą atstovų. Išrinkti atstovai iš visų kraštų suvažiuos į Vilnių rugpjūčio 16-20 dienomis.

Žemiau pateikiame balsavimo apylinkių adresus ir rinkimų komisijų pirmininkų telefonus. Į juos galima kreiptis, balsuojant paštu. Paštu balsuojantys gauna iš anksto adresuotus gražinimo vokus. Kai kurios apylinkės žada tiesiogiai išsiuntinėti paštu balsavimo medžiagą arba paskelbti, kur ją pasiimti.

Balsavimo apylinkių adresai:

PIRMASIS RAJONAS

Brighton Park: Jonas Spurgis, 773-847-5027.

Asmeniškai - Nekalto Prasidėjimo salėje (44th ir Fairfield St. kampe)

Brighton Park sekmadieniais (gegužės 14 ir 21 d. nuo 9-2 val.)

Cicero: Mindaugas Baukus, 708-863-9849

Asmeniškai Šv. Antano parapijos mažojoje salėje, sekmadieniais (gegužės 14 ir 21 d.)

Melrose Park: Jonas Rugelis 1139 Nichols Lane Maywood, IL 60153

Asmeniškai balsuojant, 807 n. 12th Ave., Melrose Park IL 60160 (gegužės 13 ir 14 d. nuo 12:00-4:00)

Lemont: Eugenijus Stasiulis, 708-301-6679

Asmeniškai - Pasaulio Lietuvių Centras 14911 W. 127 St. Lemont, IL 60439

"Krantas": Angelė Paulaitienė, 630-654-8124

9 S. 101 Lake Dr. Apt. 208 Clarendon Hills IL 60514

Marquette Park: priemiesčiai - Marquette Park Burbank, Evergreen Park, Oak Lawn, Bridgeview, Chicago Ridge, Pallos Heights (Hills) Park, Beverly Hills, Worth

Nijolė Grigaliūnienė, 708-974-1262

Asmeniškai - "Seklyčioje", 2711 W. 71 St. Chicago IL 60629

ANTRASIS RAJONAS

East Chicago: Sofija Holušienė, 2198-398-9249

(Tik paštu)

Indianapolis: Inga Narijauskaitė, 317-326-2239

(Tik paštu)

TREČIASIS RAJONAS

Waukegan: Elena Skališienė, 847-623-7927

(Tik paštu)

Wisconsin: Rėda Pliurienė, 262-637-3585

(Tik paštu)

East St. Louis: dr. Vytautas Gavelis, skambinti

Zigmui Grybinui, 618-632-6802

Rinkimų būstinė: 438 Bunker Hill, Collinsville IL 62234

KETVIRTASIS RAJONAS

Kansas City: David L. Werp, 913-962-2279, fax 816-871-2279

Omaha: Al Mackevičius, 402-991-8302, cell 677-9031

Balsavimo vieta: St. Anthony's Hall, sekmadieniais (gegužės 14 ir 21 d.)

Houston: Liūda Flores, 713-524-4823

(Tik paštu)

Colorado: Arvydas Jarašius, 303-439-2089, fax 303-439-2091

4189 W. 97th Court, Westminster CO 80030

Sioux City: Danguolė Christopherson, 605-232-4600 fax 605-232-3601 (Tik paštu)

Alaska: Asta Spurgis, 907-277-7897

2429 E. 17th Ave. Anchorage, AK 99508

Laiškai ir pranešimai

BAIGIAMASIS KONCERTAS

Cleveland Institute of Music Kulas salėje birželio 10 d., 5 v.p.p. įvyks baigiamasis trijų lietuviškų chorų – Klyvlendo "Exultate", Čikagos "Dainavos" ir Toronto "Volungės" – koncertas. Jungtinis 120 balsų choras atliks specialiai šiems koncertams skirtą Jono Tamulionio kūrinį "Tėviškės giedojimai" (pagal Justino Marcinkevičiaus eiles). "Exultate" choristai džiaugiasi, kad lietuvių telkinys labai domisi įvyksiančiu koncertu ir gausiai perka bilietus.

Kadangi salėje telpa per 500 žmonių, siūlome lietuviams į šį koncertą pasikviesti ir savo bendradarbius, kaimynus bei draugus amerikiečius, kad ir jie galėtų susipažinti su lietuvių chorine muzika ir mūsų veikla. Bilietus į šį koncertą galima įsigyti parapijos svetainėje sekmadieniais, pasibaigus 10 v.r. Mišioms. Kitomis savaitėmis dienomis skambinkite Daliai Armonienei: (440) 974-7372

Rita Kliorienė

arba Zitai Stungienei: (440) 358-9968.

Į *Cleveland Institute of Music* galima nuvykti autobusais. Savo automobilius galite palikti Dievo Motinos parapijos žemutiniame kieme. Kelionės kaina autobusu: \$2.00 - asmeniui, \$5.00 – šeimai. Bilietus galite įsigyti sekmadieniais po Mišių arba paskambinus Algiui Gudėnui tel. (216) 481-0465.

Trijų chorų koncertui pasibaigus "Radisson" viešbučio banketų salėje (*Rts 2 & 91*) įvyks iškilmingas pokylis (su vakariene ir šokiais). Gros Rimo Kaspučio orkestras, šiam vakarui atvykęs iš Detroito. Kadangi šis koncertas yra baigiamasis trijų koncertų cikle, pokylio tikslas – sudaryti galimybę choristams pasidžiaugti savo daugelio metų darbo vaisiais, geriau susipažinti vienas su kitu, pabendrauti. Pokylis yra trijų chorų dainininkų ir jų klau-

sytojų šventė. Todėl pirmenybė dalyvauti jame teikiama tiems, kurie jau įsigijo bilietus į koncertą.

Pokylio dalyvių skaičius – labai ribotas. Be choristų dar yra nepilni 200 vietų. Todėl vietos prie stalų bus parduodamos pagal jų užsakymo ir atsiskaitymo eilę: pirmieji užsisakę, bus ir pirmiau aptarnaujami. Užsisiųs stalą, už jį reikės atsiskaityti per savaitę. To nepadarius, stalas laikomas laisvu ir skiriamas sekančiam pagal eilę. Prie stalo laisvai sutelpa 10 asmenų. Bilietų kaina – \$35.00 asmeniui. Baras – mokamas.

Mokėdami už bilietus, praneškite, kurį patiekalą pasirenkate: *Prime rib* (jautieną) ar *Chicken Marshal* (vištieną). Bilietus į pokylį bus galima užsisakyti sekmadieniais, pasibaigus Mišioms, Dievo Motinos parapijos svetainėje per Ritą Kliorienę. Kitomis dienomis skambinkite telefonu (216) 531-6459.

MOKYTOJŲ KURSAI DAINAVOJE

Mokytojų tobulinimosi kursai šią vasarą vyks Dainavoje nuo rugpjūčio 6 iki 13 d. Rengia JAV LB Švietimo taryba (pirm. Regina Kučienė). Programa ir personalu rūpinasi organizacinis komitetas: dir. Jūratė Dovilienė, dir. Eglė Novak, Laima Apanavičienė, Kristina Bandžulienė, Renata Butauskienė, Audronė Elvikienė, Aida Smalinskaitė-Harris ir Jonas Kavaliūnas.

Prof. Rimvydas Šilbajoris skaitys paskaitas apie lietuvių rašytojus: Henriką Radauską, Joną Meką, Jurgį Kunčiną, Leonardą Gutauską ir kt. Dr. Jolita Kavaliūnaitė kalbės apie Justino Marcinkevičiaus poeziją ir patars, kaip nagrinėti eilėraščius. Mokyt. Juozas Masilio-

nis kasdien dėstys lietuvių kalbą. Aktorė Irena Leonavičiūtė, asmeniškai pažinusi poetę Janiną Degutytę, supažindins su jos gyvenimu ir kūryba literatūros vakare. Mokyt. Juozas Plačas kalbės, kaip dėstyti Lietuvos istoriją. Mokyt. Rima Polikaitytė praves parodomąją pamoką ikimokyklinio amžiaus vaikams. Mokyt. Dalia Gedvilienė aiškins, kaip lituanistinėse mokyklose mokyti dainuoti. Ji taip pat praves choro repeticijas.

Šių eilučių autorius kalbės apie lietuvių kalbos mokymo būdus. Mokyt. Kristina Bandžulienė rūpinsis vaikais, kurių tėvai dalyvaus mokytojų kursuose.

Jonas Kavaliūnas

Nauja rokiškietės poetės knyga

Alė Rūta

Rokiškis, nuo seno žinomas, kaip grūdų, linų, sūrių pramonės miestas, pernai iškilmingai paminėjo 500 metų sukaktį. Tačiau ir dabar Rokiškis gal plačiausiai žinomas gerų, skanių sūrių gamybos. Kad tik didžiosios poniutės nepirktų savo vaisiams olandiškų, šveicariškų ar dar kitokių, o tik iš savojo Rokiškio – geriausių sūrius.

Klestėjo šiame mieste ir kultūra. Tumo-Vaižganto gimnazija išleido nemažai gabių auklėtinių, tapusių kultūros žiburiais tautoje. Išleido ir poetų. Nebeminint tolimų, istorinių vardų, jau vien Diana Glemžaitė – poetė, kovo-

jusi poezija ir ginklu... Arba ir poetas Vytautas Cinauskas, ilgai kalbėjęs Sibire, o dabar – Seimo narys laisvoje Lietuvoje ir dirbęs grįžtančių iš Sibiro labui. 500-mečio minėjimo programoje vieną popietę buvo sukvieisti ir rokiškėnai rašytojai, poetai...

Bet čia ilgiau sustosiu prie naujausios poezijos, prie vienos rokiškietės (nuo Ragielių) poezijos. Tai Elena Mezginaitė, dabar dirbanti "Panevėžio rytu", rašanti ir eilėraščius. Rašytojų sąjungos narė, jau išleidusi keletą rinkinių, o neseniai už poeziją net apdovanota Lindės Dobilo literatūrine premija. Jos naujausia knyga – kiek keistu vardu: "Šaltas ginklas". Da-

bar, kai, rodos, nebekariaujama?

Štai pora paskutinių posmelių iš eilėraščio "Šaltas ginklas":

Į nuganytas pievas išvaryta.

Dar ne pavasaris.

Dar ne ruduo.

Dar tyluma – tikrų tikriausias mitas ar dinamitas.

Tas, kuris išduos nerūpestingai savo šeimininką

ir nepraneš dienos

nei valandos

O paskutinis laikas – šaltas ginklas,

kuriuo pasinaudoti tau neduos.

Štai kas! Ar ne apie dabartinę grėsmingą būtį? Ar ne

daugelį metų gąsdintų žmonių negeros nuojautos dėl ateities?

Poetė Elena Mezginaitė, užaugusi Aukštaitijos kaime, išsiveržusi į mokslą, iš pradžių – į Rokiškį, paskui į Vilnių, baigė universitete literatūros mokslus. Ji pažinusi (ar jos tėvai pažinojo) karo ir priespaudų vargus: sudėgę tėviškę, didelę šeimą skurdo... Viską prisimenanti, perkančios ir meilės prizmę savo patirtį ir atmintį peršvietusi... savo poezijos posmuose.

Ir sulaukiau aš tos valandos sunerimusio miško:

ima šliaužti kamieniai

ir auga kelmiai slibinai.

Atsiremkite, medžiai, į vėją

ir žemės prašykite,

kad laikytų šaknis,

o kirvius

nugramzdintų giliai. (8 psl.)

Arba iš eilėraščio "Tėvo giminei":

Bajorų kalneliuos –

nedidelės gryčios,

Nė vieno bajoro.

Bet aiškiai iškilo

balsai, čia nutilę,

ir mėlynos akys,

kurios šitą dangų

prieš šimtmetį matė.

Žolės margumynas

– žiūrėti ir bristi,

supratus, kad tikras

vienintelis krikštas

tebūna toj vietoj,

kur šviečia ir gelia...

Poetės širdy per dešimtmečius išlikusi ūkininko, valstybės maitintojo būtis, tapusi amžinu žmogaus dvasios turtu.

Kai žiūri tėvynę

per tamsą, per liūtį,

tai dyka grandinės

gyvenimo kieta.

Ir dobilas minkštas

tau apriša kojas

tam tūkstančiui žingsnių

namo. Atsistoja

ir ošia beržynas,

seniai iškapotas.

(Nukelta į 10 p.)

Tradicinė Lietuvių sporto klubo "Žaibas" diena Cleveland, OH. ŠALFASS gen. sekretorių Algirdą Bielskų pagerbia "Žaibo" valdybos nariai. Iš kairės: ižd. Vytas Apanavičius, dir. Petras Taraška, pirm. Vidas Tatarūnas, Algirdas Bielskus, dir. John Morris ir vicepirm. Cliff Yanosko.

Lino Johansono nuotr.

Praeitų metų rudenį Rokiškis paminėjo 500-ąsias metines. Jubiliejaus proga centrinėje bibliotekoje poetai rokiškėnai: Rimgaudas Graibus ir Elena Mezginaitė.

AMERIKOS LIETUVIŲ KLUBO 80-METIS

Man teko tikrai didelė garbė šį vakarą Jums pristatyti trumpą Amerikos Lietuvių klubo istorijos apžvalgą – jo 80-mečio sukakties proga.

Tiek čia, *Cleveland, OH*, tiek kituose Amerikos lietuvių telkiniuose turime daug svarbių organizacijų, kurios padėjo mūsų seneliams, tėvams ir mums patiems išlaikyti lietuvišką kultūrą svietimoje, bet labai svetingoje bendruomenėje – Jungtinėse Amerikos Valstijose. Bet, likimo ironija: tas svetingumas reikalavo, kad mes sutirptume Amerikos visuomenėje. O jei laikėmės savo tautiškų ypatybių, tai buvo sunkiau ir pritaipyti šiame turtingame krašte.

Atvykę į Ameriką, tiek lietuviai, tiek ir kitų tautybių imigrantai sukūrė savo visuomeninius branduolius, kurie padėjo jiems išsilaikyti verdančioje aplinkoje, kur vystėsi naujas kraštas, nauja kultūra. Mūsų imigrantai – lietuviai, lenkai, italai, slavai – laikė save vėlesne imigracija, kuri masiškai atvyko tik po

Amerikos pilietinio karo, t.y. po 1865 metų. Žmonėms iš tų kraštų, kurie atvyko anksčiau ir valdė šį kraštą (anglosaksams), jie buvo nelabai priimtini. Kad išvengtų išnaudojimo ir užsitikrintų sau vietą naujame krašte, kuriame dar trūko įstatymų, saugančių visų teises, imigrantai, atvykę 19-ojo šimtmečio gale ir 20-ojo amžiaus pradžioje, įkūrė tris svarbius "inkarus" jų bendruomenėms išlaikyti. Tai buvo: bažnyčia, susivienijimo draugija (kurios pagrindinis tikslas buvo gyvybės draudimas užtikrinant, kad darbininkas turėtų pinigų laidojimo išlaidoms) ir kaimynystės klubas-salė, kuri buvo bendravimo, informacijos bei paslaugų centras. Šiandien, angliškai tariant, mes tokią instituciją vadiname "community center".

Tie pirmieji neoficialūs bendruomenių centrai buvo privatūs, o jų savininkai turėjo didelę įtaką imigrantų kasdieniniame gyvenime. Jie

Algis Rukšėnas

davė paskolas bilietams laivu į Ameriką. Atsiminkime, kad 1924 metais Amerika neturėjo jokių imigracijos apribojimų atvykėliams. Bet kuris asmuo, turintis pinigų bilietui į Ameriką, galėjo čia atvykti. Klubų savininkai paskolindavo pinigų, surasdavo žmonėms darbus. Reikalui esant, darė įtaką čia esantiems politikams, padėjo imigrantams tapti piliečiais.

Imigrantų klubai buvo svarbūs, nes imigrantas galėjo tapti "amerikiečiu". O visą eilę metų, tarp tų 80-ties, kuriuos šį vakarą minime, buvo jaučiamas didelis spaudimas atsisakyti savo imigrantiškų, tautiškų savybių ir tapti "tikru amerikonu". Lietuvių imigrantų istorija yra gimininga su daugelio kitų tautybių, ku-

rios įsisteigusios čia ir kituose Amerikos didmiesčiuose. Rašoma, kad pirmasis lietuvis, įsikūręs *Cleveland, OH*, buvo Pranciškus Freimonas, čia atvykęs 1895 metais ir įsteigęs Šv. Jurgio lietuvišką parapiją. Šiandien ji laikoma seniausia iš dar ir dabar veikiančių lietuvių parapijų Amerikoje.

1905 metais *Cleveland, OH* veikė jau 21 lietuviška "draugystė" (draugija). 1912 metais, t. y. tais pačiais metais, kai nuskendo "Titaniakas", tos "draugystės" išrinko po vieną atstovą į steigiamą "Cleveland draugysčių salės bendrovę". Buvo pradėta ieškoti vietos lietuvių salei.

(Pabaiga – kitoje laidoje)

Lietuvių klubo 80-mečio pokylyje (iš kairės) Marija ir Aleksas Petraškos bei Petras Ežerskis. Jono Jasaičio nuotr.

Lietuvių klubo 80-mečio pokylyje (iš kairės): Nora ir Vincas Čėčiai bei Bronė Ežerskienė. Jono Jasaičio nuotr.

"Dainavos" dainininkai po koncerto. O su jais – ir rašytoja Aurelija M. Balašaitienė, neseniai Lietuvoje išleidusi naują – poezijos knygą. Viktoro Stankaus nuotr.

Lietuvių klubo 80-čio pokylyje. Iš kairės: Algis ir Nijolė Rukšėnai, buvusi klyvlendientė Daiva Blynaitė, "Tėvynės garsų" radijo laidų vedėja Aldona Stempuzienė. Jono Jasaičio nuotr.

Nauja rokišketės poetės knyga

(Atkelta iš 9 p.)

Vėl klojamas linas
ant žemės kalvotos.
Vėl suveža šieną
per naktį, prieš lietų,
vėl padeda dieną
kaip grėblį į vietą.
Čia turi ko laukti,
Čia žino, ką turi
Tėvynė kaip laukas
tylėdamas žiūrį," (59 pusl.)

Elena Mezginaitė – jautri tautai, gamtai ir pavieniam žmogui. Bet ji nėra sentimentali, nusileidžia į savigailą ar į juodą neviltį. Vis žiburiuoja

ir viltis. O gražus bruožas – taiklus humoras.
Lengvai, lengvai
per miglą palytėtai,
reikėtų man į nebūtį išeit,
palikus nerimą ir viltį
– kiaurą rėtį,
kuris, beje,
išbirino per greit.

Elena Mezginaitė – "Šaltas ginklas", Eilėraščiai. Leidykla "Margi raštai", Laisvės pr. 60, 2056 Vilnius, 1999. Redaktorė Laima Račienė, dailininkas Alfonsas Žvilius. Tiražas 1,500.

A.†A.

ONAI DOVYDAITIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame velionės vyrą PRANA, sūnus DR. ROMA ir LAIMUTĮ.

Brolio šeima:

Janina ir Vincas
sūnus Kęstutis ir duktė Rasa,
ir Zita Rudvalienė

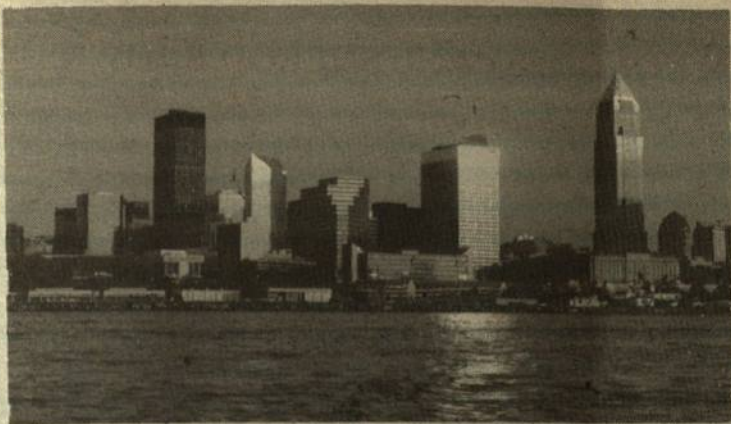
Brangiam broliui,

A.†A.

Plk. lt. dr. EDVARDUI
JASAIČIUI

mirus, reiškiame nuoširdžiausią užuojautą mano jaunystės draugei JURGITAI JASAITYTEI -KOVIENEI ir visai likusiai šeimai.

Aldona ir Vytautas Mauručiai

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• GEGUŽĖS 27 d., šeštadienį - *Cleveland, OH* lietuvių skautiškos veiklos 50-mečio šventė.

• GEGUŽĖS 29 d., 8:30 v. r. - Prisiminimo dienos (*Memorial Day*) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 10 d., šeštadienį - trijų chorų: *Chicago* - "Dainavos", *Cleveland* "Exultate" ir *Toronto* "Voklungės" koncertas *CIM (Cleveland Institute of Music)* salėje.

• BIRŽELIO 18 d. - Traгіškojo birželio (1941 m. birželio 14 d.) minėjimas. Ekumeninės pamaldos už žu-

vsius ir nukentėjusius baltijiečius Šv. Jurgio parapijoje. Rengia Amerikos Baltijiečių komitetas.

• BIRŽELIO 25 d., 11 v. r. - Dievo Mėtos parapijos Padėkos šventė ir kun. Gedimino Kijausko S.J. jubiliejus.

• LIEPOS 16 d., 11:30 v. ryto - Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

• LIEPOS 29 d., šeštadienį - ketvirtoji "Gijos" gegužinė Beachland Park pokylių vietoje. Pradžia - 4 v.p.p.

• DIRVA • 2000 m. gegužės 9 d. • 11 psl.

• LAPKRIČIO 12 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• GRUODŽIO 16-17 d. -

Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. - bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

IŠ MINČIŲ ARUODO

Parinko Balys Auginas

Žmogus, kuris neskaito gerų knygų, neturi jokio pranašumo prieš tą žmogų, kuris negali jų skaityti.

Mark Twain

Ateitis priklauso tiems, kurie tiki į savo svajonių grožį.

Mark Twain

Sakantis kalbą, visada turi žiūrėti, kad išsemtų temą, o ne klausytojus.

W. Churchill

Cleveland, OH lietuvių skautijos 50-metis

(Nuotraukos iš a. a. Vlado Bacevičiaus archyvo)

"Pilėnų" tunto Vytauto draugovės skautai su draugininku Pranu Karaliumi ir kun. Kulbiu 1966 metais. Pirmoje eilėje: Vytautas Gudėnas, Romas Kazlauskas, Ginius Macys, Alvydas Ozinskas, Algis Nagevičius, Romas Strimaitis, Ramūnas Švarcas, Algis Meilus, Vidas Klimaitis. Antroje eilėje: Viktoras Narušas, Arūnas Čiuberkis, Algis Gudėnas, Pranas Karalius, Gediminas Puškorius, kun. Kulbis, Algis Vasys, Nerius Macys, Ričardas Staškus. Trečioje eilėje: Algis Plodžinskas ir Jonas Navickas.

"Neringos" tunto paukštytės su vadovėmis - Nijole Garlaite-Žygiene, Mirga Kižiene - ir vyriausia skautininke Ona Zailskiene (apytiksliai 1960 metais).

BAIGIAMASIS MINĖJIMAS

Kaip skirtingai žmonės jaučia laiką! Skirtingai pergyvenama ir lietuviškosios skautijos įsikūrimo *Cleveland, OH* įsikūrimo 50 metų sukaktis. Tie, kurie patys tuos metus yra pragyvenę, jaučia lyg to laiko daug ir nebūta. Lyg tik vakar buvo sukrusta perkelti skautijos veiklą iš vieno žemyno į kitą. Atmintį dar gyvas anuolaikinių nuotaikų, entuziazmo, džiugėsio ir rūpesčių prisiminimas. Praeity, taip, bet lyg tik vakar. Nesvarbu, kada kuris į skautiją įstojo, nesvarbu, kiek metų jis jos veikloje dalyvavo.

Tuo tarpu tiems, kurie dar tik pradeda gyventi, 50 metų - oho! - tai pusė šimtmečio, tai baisiai daug! Jiems tai laikas - tolimos praeities miglose skendintis. Svarbus, nes iš to seno laiko jie, kaip skautai, išaugo. Intriguojantis, viliojantis, bet dar nepažįstamas.

Su šitokiomis mintimis žengiam į trečiąjį jubiliejaus minėjimo renginį. Mėginant suartinti visas, skirtingai laiką pergyvenančias kartas, ši sukaktis buvo nutarta minėti šiuose trijuose skautų veiklos didesniuose įvykiuose: per

Skautiškąsias kūčias, Kaziuko mugėje ir dabar ji bus minima, užbaigiant skautiškus darbo metus visų skautų, jų šeimų ir nuolatinių draugų bei rėmėjų susitiktuvėse-gegužinėje.

Visi, taip pat galvojantieji, įstoti į skautiją ar savo vaikus įjungti, yra kviečiami gegužės 27 d., šeštadienį, 3 v.p.p. į *Kiwanis Lodge*, prie *Richmond Hts. City Park*, 27285 Highland Rd. (į rytus nuo *Richmond Rd.*). Čia bus galima arba lauke, esant geram orui, arba gražioje ir vėsinamose salėse, lietui lyjant ar nuo šilumos įkaitus, pasižmonėti, gal retai matomus bendraminčius sutikti, gal su jais prisiminimus pažadinti, gal jaunimu pasidžiaugti, gal patiems su juo pažaisti. Pažaidus ir 5 val. pavalgius vakarienę, 7 val. bus iškilmingai nuleista vėliava, oficialiai užbaigtas minėjimas, šv. Mišios po atviru dangum ir tradicinis laužas.

Norinčius gauti papildomų žinių prašome skambinti tel. 381-9318 (Vilijai), 1-440-248-0049 (Livijai) arba 486-5634 (Remigijui).

Cleveland, OH skautija

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS | LIETUVA - 2000

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

NORMLS

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

DIRVA

Balandžio 17 d. Baltijiečių komiteto nariai apsilankė JAV kongresmeno *Sherod Brown* įstaigoje. Pokalbio tema – Baltijos valstybių siekis tapti NATO narėmis. Išėivių iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos poziciją išdėstė šiuo metu komitetui pirmininkaujantis latvių atstovas Maris Mantenieks. Jis glauštai, bet išsamiu paaikškino kongresmeniui, ką laimi ne tik šios trys valstybės, bet ir kitos šalys, tarp jų ir Amerika, kai Latvija, Lietuva ir Estija tampa Šiaurės Atlanto gynybinės organizacijos narėmis. Rusi-

jos atstovų nuolat pabrėžiamas priešiškas šiems siekiams yra susijęs ne su mistiniu pavojumi Rusijai, bet su jos atvirai grobuoniška politika. Europos valstybių telkiamasis paskatins Rusiją suvokti, jog seniai metas tokios politikos atsisakyti.

Kong. *Sh. Brown* su malonumu prisiminė savo apsilankymą Estijoje. Jis pažadėjo tapti "*Baltic Caucus*" nariu ir remti Baltijos valstybių siekį įstoti į NATO. Dalyvavusių nuomone, tokie susitikimai yra abipusiai naudingi ir turi būti tęsiami. *J. Jasaitis*

SUSITIKIMAS SU JAV KONGRESMENU SHEROD BROWN

Cleveland, OH Baltijiečių komiteto narių susitikimas su JAV kongresmenu *Sherod Brown*. Iš kairės: dr. Jonas Jasaitis, Beatrice Pautienienė, komiteto pirmininkas Maris Mantenieks, Karin Russ, JAV kongr. *Sherod Brown* ir komiteto vicepirmininkas Andreas Traks.

JAV LB Tarybos ir atstovų į PLB Seimą rinkimai Ohio apygardoje įvyks gegužės 13-14 ir 20-21 dienomis. Siūlomi kandidatai:

Juozas Ardys, inžinierius, pensininkas, JAV LB XV tarybos narys;
Nijolė Balčiūnienė, didelės ligoninės Vidaus ligų skyriaus vedėjo asistentė, ilgametė ateitininkų sendraugių centro valdybos narė ir buvusi pirmininkė;
dr. Algimantas Čepulis, chirurgas, pensininkas, JAV LB XV tarybos narys;
Irena Gedrienė, mokytoja, JAV LB XV tarybos narė ir aktyvi APPLE organizacijos atstovė;
Dalia Puškorienė, psichiatrijos centro direktorė, Lietuvių fondo atstovė, JAV LB XV tarybos prezidiumo narė;
dr. Raimundas Šilkaitis, biotechnologijos korporacijos viceprezidentas, JAV LB Cleveland, OH apylinkės valdybos pirmininkas, ateitininkas, tautinių šokių mokytojas;
Gintautas Valaitis, inžinierius, telefonų bendrovės vadybininkas, JAV LB Cleveland, OH apylinkės valdybos narys;
Horstas Žibas, ekonomistas, vadybininkas, JAV LB Cincinnati, OH apylinkės valdybos pirmininkas, ilgametis PLB valdybos narys.
JAV LB Tarybos ir atstovų į PLB Seimą rinkimai vyks gegužės 14 ir 21 dienomis Dievo Motinos parapijos kavinėje, po 10 v.r. Mišių.

Ohio apygardos rinkimų komisija:
Jonas Kazlauskas, Ada Stungienė ir Gintautas Valaitis

DĖKOJAME IR ATSIPRAŠOME

Nuoširdžiai dėkojame mūsų skaitytojui ir rėmėjui Benui Norkūnui už paramą "Dirvai". Labai atsiprašome,

kad 16-ojė, balandžio 25 d. laidoje, 12psl. išspausdintame aukotojų sąraše buvo neteisingai nurodyta jo pavardė. Ketvirtoje aukotojų eilutėje turi būti: "B.Norkūnas, Dearborn, MI \$55"

Administratorius

ATSIPRAŠOME, kad Amerikos lietuvių klubo 80-mečio programos leidinyje per neapsižiūrėjimą buvo praleisti du skelbimai.

Klubo direkcija

AMERIKOS LIETUVIŲ KLUBO 80 METŲ SUKAKTIES PROGA – ŠILČIAUSI LINKĖJIMAI

J.W.S. Cement Contractors Inc.

24 val. aptamavimas: driveways, foundations, waterproofing, sewer construction. Licensed bonded & insured.

John W. Struna, President

Tel. (216) 692-0066 Fax: 481-6064

CLEVELAND LITTS ANGLERS – ŽUVININKŲ KLUBAS SVEIKINA

AMERIKOS LIETUVIŲ KLUBA,
MININTI 80- MEČIO SUKAKTĮ

ŽUVININKŲ KLUBO VARDU
Pirmininkas R. Žiedonis

"DIRVAI" AUKOJO:

B.Norkūnas, Dearborn, MI – žmonos, a.a. Virginijos Norkūnienės atminimui \$100
E.Gureckienė, Pal. Ver., CA 84
Dr. J.Sonta, Akron, OH 65
K.Tautvydas, Lake E. MN .. 65
E.Aišėnienė, Brecksvl., OH 50
Korp! Giedra, Clev., OH 50
D.Adomaitis, Oak Lawn, IL 25
A.Giedraitis, Willowick, OH 25
S.Jokubauskas, Palos H., IL 25
A.Vakselis, St. Pete. B., FL 25
A.Valavičius, Chicago, IL 25
L.Kirkus, Palos Hills, IL 20
R.Orintas, Lorain, OH 20
J.Stankaitis, Chesterland, 20
J.Baksys, So. Boston, MA ... 15
Dr.A.Grushnys, Wichita, KS 15
J.Pautienis, W.Barnstbl, MA 15
J.Renkus, Santa Ana, CA 15
T.Dulieba, Clev., OH 10
J.Raugalis, Waterbury, GT 10
Z.Raulinaitis, Manahaw., NJ 7
A.Jankauskas, Woodhvn, NY 5
V.Klabis, Melbourne, FL 5
V.Melinauskas, Cupertino CA 5
L.Paskus, Canada 5
A.Raulinaitis, Twinsburg, OH 5
J.Slapelis, Euclid, OH 5
A.Suzelis, Newton Falls, OH 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

*Skaitykite ir platinkite
"Dirvą", pasitinkančią 85-
uosius leidimo metus!*

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama,
telkianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

SAVI PAS SAVUS!

XXXXXXXXXXXX

**KVIEČIAME
VISUS
Į
TAUPĄ!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną tauporąįį sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000